

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

OPTP

PODPORA PRO PŘÍJEMCE DOTACÍ

analýza potřeb k e-learningu
v oblasti čerpání z ESI fondů

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

zpracovatel:

Mgr. Jan Kuchyňka

Euroregion Pomoraví

Brno

kuchynka@euroregion-pomoravi.cz

Obsah

1	pozice obce a kompetence	5
1.1	investice do vlastního a regionálního rozvoje	5
1.2	personální kompetence úřadů	6
2	dotační tituly	8
2.1	cílení zdrojů na různé územní úrovně a jejich témata	8
2.2	dotační tituly využívané obcemi.....	10
2.2.1	strukturální fondy EU	10
2.2.1.1	Integrovaný regionální operační program (IROP)	10
2.2.1.2	Operační program Životní prostředí (OPŽP).....	18
2.2.1.3	Operační program Zaměstnanost+ (OPZ+).....	28
2.2.1.4	Operační program Jan Amos Komenský (OPJAK)	29
2.2.1.5	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OPTAK)	30
2.2.1.6	Operační program Spravedlivá transformace (OPST)	30
2.2.1.7	Operační program Doprava (OPD3)	32
2.2.1.8	další operační programy.....	33
2.2.2	programy přeshraniční spolupráce	33
2.2.2.1	Interreg Česko-Polsko.....	35
2.2.2.2	Interreg Česko-Sasko	38
2.2.2.3	Interreg Česko-Bavorsko	41
2.2.2.4	Interreg Česko-Rakousko.....	44
2.2.2.5	Interreg Česko-Slovensko.....	48
2.2.3	Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce	50
2.2.3.1	Interreg Central Europe.....	50
2.2.3.2	Interreg Danube	51
2.2.3.3	Interreg Europe	51
2.2.3.4	ESPO.....	53
2.2.3.5	URBACT.....	53
2.2.4	Fondy Evropské komise	54
2.2.4.1	Evropská městská iniciativa.....	54

2.2.4.2	Horizont Evropa.....	54
2.2.4.3	LIFE	55
2.2.4.4	Digitální Evropa	55
2.2.5	specifické národní fondy	56
2.2.5.1	Modernizační fond	56
2.2.5.2	Národní plán obnovy	59
2.2.6	národní tituly	64
2.2.6.1	Národní sportovní agentura	65
2.2.6.2	Ministerstvo pro místní rozvoj	65
2.2.6.3	Státní fond podpory investic	68
2.2.6.4	Ministerstvo životního prostředí.....	69
2.2.6.5	Ministerstvo vnitra	72
2.2.6.6	Ministerstvo financí.....	73
3	kontext přípravy žádosti.....	74
3.1	strategická a ekonomická rozvaha	74
3.2	proces dotační žádosti.....	75
4	dotační potenciály	77

1 pozice obce a kompetence

1.1 investice do vlastního a regionálního rozvoje

Obec plní v rozvoji území důležitou a nezastupitelnou úlohu. Z hlediska správy jsou to úlohy samosprávné, kdy obecní a městské úřady zodpovídají za správné úkony ze zákona náležící právě obci a jejímu území, a úloha přenesené státní působnosti, tedy státní správy, kdy přibližuje vybrané správné úkony z centrální úrovně blíže občanům. Jiné hledisko je však správa svého území a rozvoj infrastruktury a obslužnosti své obce.

Rozvoj, který je přirozeným cílem obcí, není nijak spojený s jejich administrativní rolí na ose samospráva – státní správa. Tento rozvoj se řídí specifickými podmínkami daného území a individuálními potřebami místního obyvatelstva. Obecně lze tyto skutečnosti rozdělit do třech hlavních a vzájemně souvisejících kategorií – podmínky přírodní, ekonomické a sociální. Ač patří Česká republika v evropském kontextu mezi menší státy, jsou tyto podmínky a potřeby napříč územím státu výrazně stratifikovány.

Mezi **vnější okolnosti** můžeme řadit přírodní podmínky, které určuje morfologie terénu, klima, vegetace, příp. i přírodní rizika jako jsou sucho, požáry, záplavy, sesuvy půdy, eroze, invazní fauna a flora. Dalšími specifickými limity jsou objektivní ekonomické podmínky, jako historie místního hospodářství, dominantní zaměstnavatelé, zemědělské a lesnické strategie. Významnou roli v území dále hraje státní infrastruktura, tedy dopravní stavby, jejich dostupnost nebo naopak územní zábor, energetické sítě, vodohospodářské stavby, anebo územní rezervy pro rozvoj této infrastruktury. Důležitý pro potenciál rozvoje je místní sociální kapitál, který souvisí s historií nebo širší vzdělávací infrastrukturou. Při realizaci rozvoje tak obec nutně musí mít na zřeteli minimálně všechny výše zmiňované vnější okolnosti, které nemá primárně ve své moci, a je tedy nucena se jim přizpůsobit, příp. přispět k jejich zlepšení.

V závislosti na tematice uvažování o **vlastním rozvoji** také obec rozlišuje územní zaměření svého projektu. Tady je důležité vnímat pozici v obce v sídelní hierarchii a s tím související naplnění potřeb cílových skupin a správného cílení dopadu. Jiné služby totiž zajišťuje vesnice s 200 obyvateli a jinou roli v území hraje okresní město. Dopady projektu nebývají pouze na vlastní občany a vlastní území, ale přímo ovlivňují i cizí občany na svém území, anebo rovnou i území jiných obcí. Obec při realizaci projektu proto zvažuje, nakolik je řešené téma výhradně lokální a je správné ho řešit a realizovat sama, třeba s citlivým přihlédnutím k zájmům jiných, či je dopad projektu natolik široký, že je třeba širší územní koordinace.

Přirozený souběh vnějších okolností a vědomí vlastní role obce je pak určující pro definování projektu jako místního nebo regionálního (či národního, mezinárodního). V závislosti na zvoleném měřítku projektu obec svůj záměr realizuje, financuje, provozuje, anebo pouze prosazuje u relevantních

partnerů tak, aby byl ku prospěchu obecního rozvoje. Jako příklady tohoto uvažování můžeme uvést několik kontrastních příkladů:

a) lokální řízení – lokální dopad: rekonstrukce náměstí (lokální projekt s primárním dopadem uvnitř obce, ale také na obce v regionu z důvodu ohrožení přestupních vazeb veřejné dopravy nebo vliv na průjezdnost obce),

b) lokální řízení – regionální dopad: zřízení regionální ČOV (regionální projekt, na kterém mají všichni zúčastnění vyrovnaný zájem, realizace na vlastním území, vlastní finance, dohled nad provozem),

c) regionální řízení – lokální dopad: výstavba obchvatu (lokální projekt s primárním dopadem uvnitř obce, avšak také na širší území lepší průjezdností, rozhodnutí o realizaci a financování projektu je mimo kompetence obce),

d) regionální řízení – regionální dopad: výstavba dálnice (regionální/národní projekt s primárním zájmem mimo měřítko obce, obec se výstavbu snaží korigovat ve svůj prospěch)

Ze zmiňovaných 4 typů projektů bude obec projekt aktivně realizovat v případech a) a b). Bude se podílet na jeho plánování, prosazování a financování. Obec bude zodpovědná za jeho správu a dlouhodobou udržitelnost. U projektů typů c) a d) není obec zodpovědná za financování projektu, avšak přizpůsobuje jim své jiné rozvojové projekty – náměstí, chodníky, zastávky nebo třeba průmyslové zóny. Všechny typy projektů mohou být pro obec motivem k vlastními rozvoji a může se o ně sama aktivně zasazovat. Odlišnosti jsou ve financování, zodpovědnosti za provoz, potřebě a šíři koordinace, možnostech prosazení realizace projektu a rozsahu korekce projektu dle vlastních potřeb obce.

U typicky **regionálních nebo národních projektů** se od obce očekává součinnost v mezích zachování nebo rozvoje vlastního území. Je zde tedy třeba přihlídnout k zájmům vyššího měřítka tak, aby realizací takového projektu nedošlo k ohrožení stavu místního rozvoje, nebo, a lépe, aby tento regionální projekt místní rozvoj podpořil a akceleroval. Tato rovina je velice citlivá, avšak aktivním přístupem obcí i k regionálnímu rozvoji a realizací nejen místních, ale širších územních projektů spolupráce, lze dosáhnout stabilnějšího ekonomického a sociálního zázemí obce. Lokální rozvoj pak bude tažen setrvačností lepšího fungování regionu jako celku. Ten mohl být zprvu iniciován přímo z obce a v důsledku se do obce opět vrací.

1.2 personální kompetence úřadů

Vedení obce je voleno ve volbách do obecních zastupitelstev, resp. volbou samotného zastupitelstva. Tento demokratický princip reflektuje vůli občanů obce, nikoliv však nutně projektové kompetence tohoto vedení. I přesto má většina starostů či místostarostů na starosti právě přípravu projektů a zisk finančních prostředků obci z dotačních prostředků. Tato situace se týká minimálně 80 % všech obcí ČR, ty mají méně než 1000 obyvatel, a tedy minimální úřednický aparát nebo další odpovědné zástupce, kteří by projekt mohli řídit a spravovat. Veškerá tíha řízení a správy tak dopadá na **starostu** či

místostarostu, příp. externí dodavatelské služby. Frekventovaným modelem je přenesení konkrétních projektů právě na místostarostu, přičemž starosta se soustředí spíše na obecné strategické směřování a denní provoz obce.

Další variantou projektového řízení v obci je přerozdělení zodpovědnosti buď v rámci **zastupitelstva nebo rady obce**. Zde je již více kladen důraz na zkušenosti nebo odborné kompetence daného zástupce, který se často profiluje stavebním vzděláním. To přirozeně inklinuje k porozumění investičním akcím. V případě neinvestičních projektů takové zaměření nerozhoduje. Rada obce může být zřízena u obcí s 15 nebo více zastupiteli. Stanovené kritérium teoreticky mohou splňovat i nejmenší obce, v praxi však rada přebírá některé samosprávné kompetence až v obcích většinou od velikosti 2000 obyvatel.

Obce o velikosti města, s uvolněnými starosty, místostarosty a zřízenou radou mají také dostatečně kompetentní **úřednický aparát**, který po stanovení úkolu vedením obce, sám dohlíží a realizuje projekt. Tyto projektové kompetence přebírají různě zaměřené odbory městské úřadu, často investiční, majetkový nebo regionálního rozvoje. Pracovníci jsou schopni komunikovat s projektanty, dodavateli, vyřídit všechna povolení, ale také formulovat a administrovat dotační žádost. Je běžnou praxí, že se na běhu systému podílí více pracovníků dle svých specifických odborných zaměření, a to za další podpory externích služeb.

Při vzdělávání v dotačních možnostech projektů je proto třeba znát konkrétní cílové skupiny, které budou s těmito informacemi pracovat. Způsob využití informací se totiž významně liší v případě samostatně působícího starosty, osoby, která tuto kompetenci vykonává přeneseně, anebo odborného úředníka. Ve všech těchto stupních navíc do systému dotačního managementu vstupují soukromé dodavatelské služby, které v tomto veřejné správě asistují. Paradoxní situací je, že nejmenší obce, kde se o projekt nutně stará sám starosta, má také nejméně finančních prostředků na tyto asistenční činnosti, zatímco úřednický aparát většího města, který má dostatečné odborné kompetence k samostatnému řešení, má také k dispozici finanční prostředky na podporu těmito externími službami. **Vzdělávání v dotačních systémech evropských i národních zdrojů by se tuto nerovnost mělo snažit vyrovnat.**

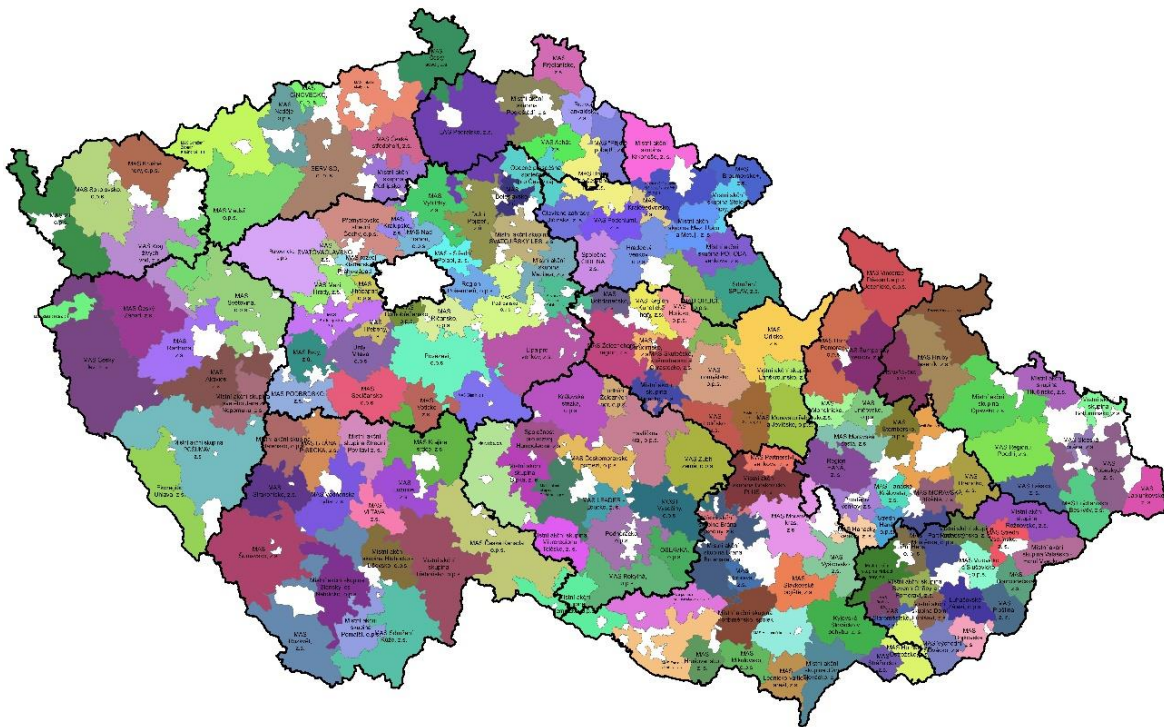
2 dotační tituly

2.1 cílení zdrojů na různé územní úrovně a jejich témata

V prostoru České republiky se vyskytuje celé spektrum problematik a s tím spojených potřeb řešení. Tato tematická pestrost je navíc doplněna územním měřítkem, ze kterého je daný problém řešen. Řešení nacházejí malé vesnice i velká města, sdružení v mikroregionu i aglomeraci, v prostorovém kontextu jádrového území i periferie. Přizpůsobeny tomu jsou zdroje Evropské unie, národní dotační tituly, krajský rozpočet, anebo fondy soukromých institucí či nadací.

Fondy Evropské unie představují hlavní nástroj realizace evropské politiky soudržnosti. Jejich prostřednictvím se investují finanční prostředky určené ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony. Prostředky z těchto fondů mají zájemci možnost čerpat skrze jednotlivé operační programy. Mimo strukturálních a investičních fondů existuje i celá řada dalších specificky zaměřených nadnárodních fondů zřizovaných Evropskou unií.

Většina dotací je podporována z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Neinvestiční projekty v oblasti lidských zdrojů pak financuje Evropský sociální fond, specifickou podporu chudších států (vč. ČR) zajišťuje Fond soudržnosti nebo řešení následků odklonu od uhlí nabízí nový Fond spravedlivé transformace (pro Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský kraj).

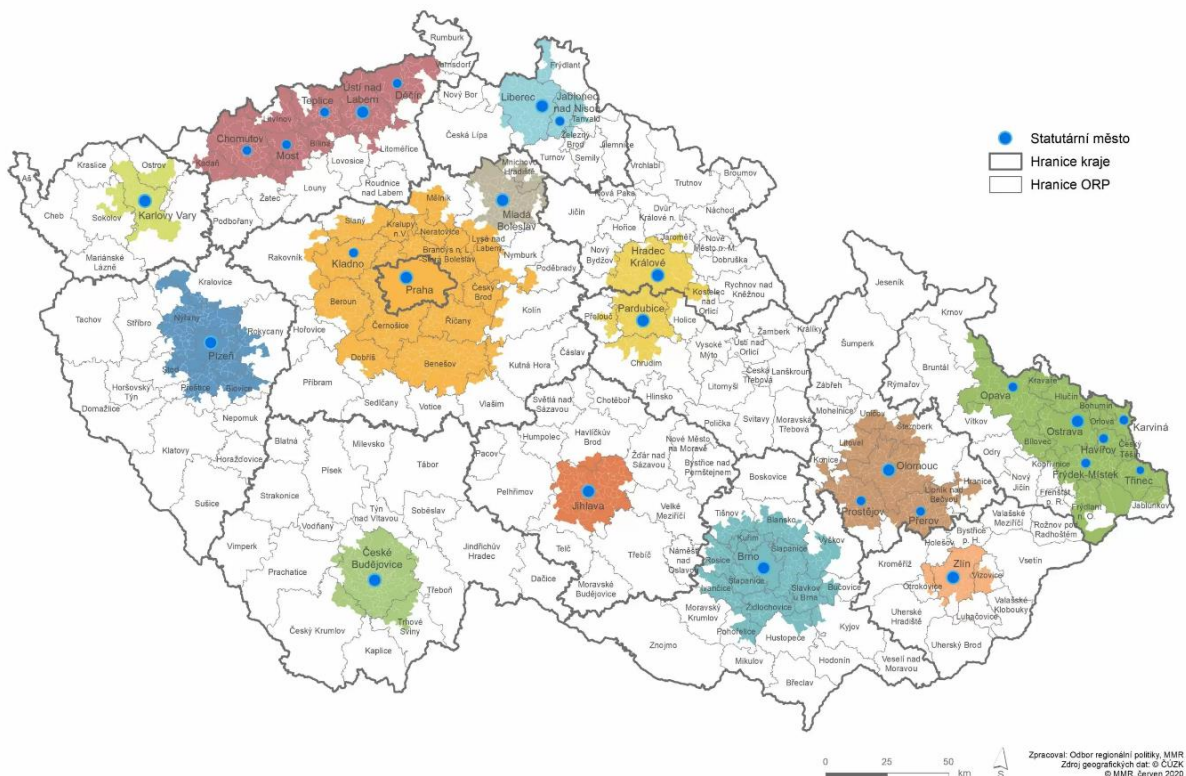

Obr. 1 MAS v ČR v roce 2022

Zdroj: <https://mmr.gov.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoji/clld>

Strukturální fondy mohou být svojí částí cíleny na účelně spolupracující území. Těmi jsou místní akční skupiny (MAS) (Obr. 1), které využívají integrovaný nástroj CLLD, neboli komunitně vedený místní rozvoj. MAS s certifikovanou strategií CLLD jsou podpořeny z 5 programů – IROP, OPZ+, OPŽP, OPTAK a ze strategického plánu Společné zemědělské politiky. Obce mohou být také sdruženy v dobrovolném svazku obcí (DSO), který je zřizován pro ochranu a prosazování společných zájmů, přičemž jedna obec může být členem více těchto svazků. DSO mohou být žadatelem pro naplnění společných cílů, za kterými byly zřízeny. Dalším typem územního uskupení obcí čerpajícím dotace jsou aglomerace celostátního významu, tzv. ITI (Integrated Territorial Investments, Integrované území investice) (Obr. 2). Tyto metropolitní oblasti pak zpracovávají svoji integrovanou strategii rozvoje, na jejíž realizaci čerpají dotační prostředky z IROP, OPD, OPŽP, OPTAK a OPZ+.

Obr. 2 Aglomerace ITI v ČR v roce 2020

Zdroj: <https://iti.c-budejovice.cz/iticha-21-27/>

Největší využití nacházejí dotační programy EU v projektech realizovaných ke konkrétnímu účelu v dané obci. Některé tyto programy cílí i na jiné aspekty rozvoje, a to především na evropskou spolupráci. Podmínkou těchto projektů je společná realizace projektu, anebo například výměna know-how a příkladů dobré praxe bez ohledu na národní hranice. Prostředky na takovéto projekty lze čerpat z fondů Evropské komise nebo z programů přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce.

Témata, která nejsou pokryta fondy Evropské unie, nebo jsou ryze národní intervencí, jsou finančně pokryta z dotačních zdrojů jednotlivých ministerstev ČR. Pro obce jsou nejdůležitějším zdrojem prostředky z MMR, ale často čerpají také z MŽP, MF, MV nebo z Národní sportovní agentury.

Regionální témata charakteristická pro konkrétní region doplňují dotace z krajských rozpočtů, které mají své dotační tituly. Projekty v mikroměřítku, často místních iniciativ, pak financují zdroje soukromých společností nebo nadací.

2.2 dotační tituly využívané obcemi

Následující výčet dotačních příležitostí kategorizuje dotace dle jejich zdroje a dále v podrobnější struktuře také poskytuje bližší informace o tematickém cílení. Dotační tituly jsou obecně určeny pro celou škálu příjemců, resp. způsobilých žadatelů. Z toho důvodu byl zvolen názorný navigační nástroj, který hodnotí využitelnost konkrétní dotace pro obec. Černý šestiúhelník s číslem 1 značí minimální využitelnost pro obec, naopak zelený šestiúhelník s číslem 5 značí maximální cílení dotace právě na obec. Zbýlé stupně jsou na obce zaměřeny buď menšinově (2), vyváženě (3) nebo převážně (4). Tento ranking není oficiálním hodnocením institucí nebo poskytovatelů dotace, ale škálou zpracovatele tohoto dokumentu vyplývající z komplexního studia dotačních zdrojů.

Další možností orientace v evropských dotačních zdrojích je využití vyhledávače dotačních příležitostí (<https://www.dotaceeu.cz/cs/jak-ziskat-dotaci/vyhledavac-dotacnich-prilezitosti>). Vybíráno je ze všech hlavních evropských fondů a programů, tzn. aktuálně z asi 230 otevřených výzev operačních programů politiky soudržnosti, ale i výzvy z Modernizačního fondu a Národního plánu obnovy, a dalších 250 výzev vybraných unijních programů. Pro správné cílení dotace na konkrétní projekt je třeba vyplnit region, typ žadatele a oblast podpory odpovídající zamýšlenému záměru.

2.2.1 strukturální fondy EU

2.2.1.1 Integrovaný regionální operační program (IROP)

Historie tohoto operačního programu sahá do programového období 2004-2006, kde byl v ČR poprvé využit Společný regionální operační program. V letech 2007-2013 byl vedle celostátního Integrovaného operačního programu zřízen systém Regionálních operačních programů pro každý region NUTS II (kromě Prahy). Navázal na ně opět centrálně řízený Integrovaný operační program v programovém období 2014-2020, který v obdobné struktuře funguje i nyní pro léta 2021-2027.

Zdrojem IROP je Evropský fond pro regionální rozvoj, z kterého mohou žadatelé vyčerpat až 117,7 mld. Kč. Žadatelem kromě obcí a měst, zde jsou také kraje, ministerstva a další jimi zřizované příspěvkové organizace nebo soukromé subjekty podnikající ve veřejném zájmu. Konzultace, hodnocení, výběr a následnou kontrolu projektů provádí [Centrum pro regionální rozvoj České republiky](#). Projekty mohou být realizovány až do roku 2029. Žádosti jsou podávány přes elektronický systém MS21+.

Parametry dotace určuje konkrétní výzva, avšak pro obce platí, že výši dotace ovlivňuje její geografická poloha – **85 % dotace pro méně rozvinuté regiony** (Ústecký, Karlovarský, Moravskoslezský, Královéhradecký, Pardubický, Zlínský, Olomoucký kraj), **70 % dotace pro přechodové regiony** (Středočeský, Plzeňský, Jihočeský, Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina), **40 % dotace pro více rozvinuté regiony** (Praha). **Státní rozpočet obcím z přechodových regionů poskytuje 15 % dotaci** na dorovnání výše podpory méně rozvinutým regionům (v SC 4.1 je to 20 % pro PR a 5 % pro MMR).

V následujícím přehledu jsou zmíněné výzvy určené pro méně rozvinuté a přechodové regiony, pokud není zmíněno jinak (Praha, ITI).

eGovernment a kyberbezpečnost (SC 1.1 Využívání přínosů digitalizace pro občany, podniky, výzkumné organizace a veřejné orgány)

4

- alokace: 12,4 mld. Kč
- podporované aktivity:
 - elektronizace vybraných služeb veřejné správy (eHealth, eJustice, eEducation, eCulture, aj.);
 - rozšíření propojeného datového fondu - pořízení prostorových dat a dalších datových fondů agendových informačních systémů, základních registrů, dobudování potřebné infrastruktury;
 - integrace elektronických služeb veřejné správy a informací o službách veřejné správy na portál gov.cz;
 - elektronická identita - rozvoj a aplikace elektronické identity občanů a firem pro použití v elektronických službách veřejné správy;
 - publikace dat veřejné správy jako OpenData;
 - rozvoj neveřejné síťové infrastruktury veřejné správy a rozvoj backofficeových služeb;
 - eGovernment cloud;
 - kybernetická bezpečnost;
 - transakční portálová řešení s využitím zaručené elektronické identity;
 - automatizace zpracování digitálních dat (robotizace);
 - centralizace, standardizace a sdílení elektronických služeb veřejné správy.
- ukončené výzvy k 31. 12. 2023:
 - č. 3, 4, 5 Kybernetická bezpečnost
 - č. 8, 9, 11 eGovernment

- otevřené výzvy:
 - č. 10 eGovernment – pro Prahu, do 31. 8. 2024
 - č. 29 eGovernment a kybernetická bezpečnosti – pro ITI, do 31. 12. 2027
 - č. 45, 46, 47 Rozvoj neveřejné síťové infrastruktury veřejné správy – do 30. 4. 2025
 - č. 76 Standardizace územních plánů – do 19. 12. 2025
 - č. 78, 79, 80 eHealth – do 28. 11. 2024
- více informací: <https://irop.gov.cz/cs/irop-2021-2027/temata/egovernment-a-kyberbezpecnost>

Zelená infrastruktura měst a obcí (SC 2.2 Posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, a to i v městských oblastech, a omezování všech forem znečištění)

- alokace: 10,86 mld. Kč
- podporované aktivity:
 - ucelené (komplexní) projekty veřejných prostranství zaměřené na zelenou infrastrukturu (modrou i zelenou složku), veřejnou a technickou infrastrukturu a související opatření v řešeném území nezbytná pro rozvoj a zlepšení kvality ekosystémových služeb měst a obcí;
 - revitalizace a modernizace stávajících veřejných prostranství;
 - revitalizace a úprava nevyužívaných ploch.
- otevřené nebo plánované výzvy:
 - č. 63, 64, 65 Zelená infrastruktura – od 23. 1. 2024 do 10. 6. 2024
 - č. 77 Zelená infrastruktura – pro ITI, do 31. 12. 2027
- více informací: <https://irop.gov.cz/cs/irop-2021-2027/temata/zelena-infrastruktura-mest-a-obci>

5

Silnice II. třídy (SC 3.1 Rozvoj a posilování udržitelné, inteligentní a intermodální celostátní, regionální a místní mobility odolné vůči změnám klimatu, včetně lepšího přístupu k síti TEN-T a přeshraniční mobility)

- alokace: 10,2 mld. Kč
- projekty jsou určeny pro kraje a jimi zřizované organizace
- podporované aktivity:
 - výstavba obchvatů obcí a silničních přeložek na vybraných úsecích silnic II. třídy;
 - rekonstrukce a modernizace silnic II. třídy na vybraných úsecích a jejich uzlových bodech;
 - technické zhodnocení a výstavba mostů na vybraných úsecích silnic II. třídy.
- otevřené výzvy:
 - č. 21, 22 Silnice II třídy na Prioritní regionální silniční síti – do 31. 12. 2027
- více informací: <https://irop.gov.cz/cs/irop-2021-2027/temata/silnice-ii-tridy>

1

Vzdělávací infrastruktura (SC 4.1 Zlepšování rovného přístupu k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení pomocí rozvoje přístupné infrastruktury, mimo jiné posilováním odolnosti pro distanční a online vzdělávání a odbornou přípravu)

4

- alokace: 14,1 mld. Kč
- podporované aktivity:
 - navýšování kapacit mateřských škol;
 - modernizace a budování odborných učeben základních škol;
 - modernizace a budování odborných učeben středních škol;
 - modernizace a budování učeben pro zájmové, neformální a celoživotní vzdělávání;
 - infrastruktura škol dle § 16 odst. 9 škol. zákona a školská poradenská zařízení.
- ukončené výzvy k 31. 12. 2023:
 - č. 6, 7 Mateřské školy
 - č. 109 Mateřské školy II
 - č. 23, 24 Základní školy
 - č. 111, 112 Základní školy II
- otevřené výzvy:
 - č. 20 Mateřské školy – pro ITI, do 31. 12. 2027
 - č. 37 Základní školy – pro ITI, do 31. 12. 2027
 - č. 42 Střední školy – do 31. 12. 2027
 - č. 87, 88, 94 Další vzdělávání – do 22. 5. 2024 (pro ITI do 31. 12. 2027)
- více informací: <https://irop.gov.cz/cs/irop-2021-2027/temata/vzdelavaci-infrastruktura>

Sociální infrastruktura (SC 4.1 Podpora socioekonomického začlenění marginalizovaných komunit, domácností s nízkými příjmy a znevýhodněných skupin včetně osob se zvláštními potřebami, pomocí integrovaných opatření, včetně bydlení a sociálních služeb)

3

- alokace: 9 mld. Kč
- podporované aktivity:
 - modernizace a budování infrastruktury sociálních služeb poskytovaných podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách;
 - deinstitucionalizace sociálních služeb za účelem sociálního začleňování;
 - sociální bydlení – pořízení a adaptace bytů, bytových domů a nebytových prostor pro potřeby sociálního bydlení a pořízení nezbytného základního vybavení.
- ukončené výzvy k 31. 12. 2023:
 - č. 14, 15 Sociální služby
 - č. 25, 26 Sociální bydlení
- otevřené výzvy:
 - č. 30 Sociální služby – pro ITI, do 31. 12. 2027
 - č. 38 Sociální bydlení – pro ITI, do 31. 12. 2027

- č. 58, 59 Deinstitutionalizace sociálních služeb – do 31. 12. 2027

- více informací: <https://irop.gov.cz/cs/irop-2021-2027/temata/socialni-infrastruktura>

Infrastruktura ve zdravotnictví (SC 4.3 Zajišťování rovného přístupu ke zdravotní péči a posílení odolnosti systémů zdravotní péče včetně primární péče a podpora přechodu od institucionální péče k rodině a komunitně založené péči)

2

- alokace: 9,6 mld. Kč
- podporované aktivity:
 - vznik a modernizace urgentních příjmů (stavby, rekonstrukce, modernizace a přístrojové vybavení);
 - podpora rozvoje a dostupnosti integrované péče;
 - podpora rozvoje a dostupnosti zdravotní následné péče (stavby, rekonstrukce, modernizace a přístrojové vybavení pro rozvoj následné péče);
 - podpora rozvoje a dostupnosti akutní a specializované lůžkové psychiatrické péče (stavby, rekonstrukce, modernizace a přístrojové vybavení pro zvýšení dostupnosti akutní lůžkové psychiatrické péče);
 - podpora rozvoje a dostupnosti komunitní psychiatrické péče (stavby, rekonstrukce, modernizace, přístrojové vybavení, nákup automobilů pro zvýšení dostupnosti), komunitní psychiatrické péče (centra duševního zdraví – CDZ, ambulance s rozšířenou péčí, krizová péče);
 - podpora rozvoje a dostupnosti paliativní péče (stavby, rekonstrukce modernizace, přístrojové vybavení a pořízení automobilů pro zvýšení dostupnosti a rozvoj paliativní péče (lůžkové hospice, paliativní jednotky všeobecných nemocnic, mobilní hospice);
 - podpora integrované onkologické péče (přístrojové vybavení pro rozvoj integrované onkologické péče ve všeobecných nemocnicích – podpora regionálních onkologických skupin);
 - podpora ochrany veřejného zdraví;
 - podpora vzniku základní sítě infekčních klinik (stavby, rekonstrukce, modernizace a přístrojové vybavení infekčních klinik);
 - infrastruktura a přístrojové vybavení pro rozvoj kapacit zdravotních ústavů, krajských hygienických stanic.
- otevřené výzvy:
 - č. 31, 32 Podpora rozvoje a dostupnosti zdravotní následné péče – do 30. 6. 2025
 - č. 56, 57 Podpora akutní a specializované lůžkové psychiatrické péče – do 17. 10. 2024
 - č. 71, 72 Podpora rozvoje a dostupnosti paliativní péče – do 28. 2. 2024
- více informací: <https://irop.gov.cz/cs/irop-2021-2027/temata/infrastruktura-ve-zdravotnictvi>

Kulturní dědictví a cestovní ruch (SC 4.4 Posilování úlohy kultury a udržitelného cestovního ruchu v hospodářském rozvoji, sociálním začleňování a sociálních inovacích)

4

- alokace: 8,8 mld. Kč
- podporované aktivity:
 - revitalizace, odborná infrastruktura a vybavení pro:
 - národní kulturní památky, památky z Indikativního seznamu UNESCO a kulturní památky (pouze v ITI);
 - krajská, státní a obecní muzea;
 - knihovny vykonávající regionální funkce, základní knihovny provozované obcemi nad 10 000 obyvatel a základní knihovny se specializovaným knihovním fondem, Národní knihovnu ČR;
 - veřejná infrastruktura udržitelného cestovního ruchu – naučné stezky, navigační systémy měst a obcí, záchytná parkoviště, odpočívadla a sociální zařízení, turistická informační centra, budování turistických tras a revitalizace sítě značení, veřejná infrastruktura pro vodáckou a vodní turistiku.
- ukončené výzvy k 31. 12. 2023:
 - č. 1, 2 Knihovny
 - č. 33, 34 Muzea
 - č. 51, 52 Památky
- otevřené výzvy:
 - č. 16 Knihovny – pro ITI, do 31. 12. 2027
 - č. 50 Muzea – pro ITI, do 31. 12. 2027
 - č. 62 Muzea – pro ITI, do 31. 12. 2027
 - č. 90 Cestovní ruch – pro ITI, do 31. 12. 2027
- více informací: <https://irop.gov.cz/cs/irop-2021-2027/temata/kulturni-dedictvi-a-cestovani>

Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) (SC 5.1 Podpora integrovaného a inkluzivního sociálního, hospodářského a environmentálního místního rozvoje, kultury, přírodního dědictví, udržitelného cestovního ruchu a bezpečnosti v jiných než městských oblastech)

5

- alokace: 8 mld. Kč
- projekty určené k financování prostřednictvím MAS
- podporované aktivity:
 - infrastruktura pro bezpečnou nemotorovou dopravu;
 - infrastruktura pro cyklistickou dopravu;
 - zelená infrastruktura ve veřejném prostranství měst a obcí;
 - podpora jednotek sboru dobrovolných hasičů kategorie jednotek požární ochrany II, III a V;

- infrastruktura mateřských škol a zařízení péče o děti typu dětské skupiny;
- infrastruktura základních škol ve vazbě na odborné učebny a rekonstrukce učeben neúplných škol;
- infrastruktura pro sociální služby;
- revitalizace kulturních památek;
- revitalizace a vybavení městských a obecních muzeí;
- rekonstrukce a vybavení obecních profesionálních knihoven;
- veřejná infrastruktura udržitelného cestovního ruchu.
- otevřené výzvy:
 - č. 48 Vzdělávání – do 31. 12. 2027
 - č. 49 Sociální služby – do 31. 12. 2027
 - č. 60 Doprava – do 31. 12. 2027
 - č. 61 Hasiči – do 31. 12. 2027
 - č. 70 Kultura – památky a muzea – do 31. 12. 2027
 - č. 73 Veřejná prostranství – do 31. 12. 2027
 - č. 86 Cestovní ruch – do 31. 12. 2027
 - č. 114 Kultura – knihovny – do 31. 12. 2027
- více informací: <https://irop.gov.cz/cs/irop-2021-2027/temata/clld>

Čistá a aktivní mobilita (SC 6.1 Podpora udržitelné multimodální městské mobility v rámci přechodu na uhlíkově neutrální hospodářství)

4

- alokace: 20,4 mld. Kč
- podporované aktivity:
 - nákup silničních nízkoemisních a bezemisních vozidel pro veřejnou dopravu nebo bezemisních drážních vozidel pro městskou hromadnou dopravu;
 - výstavba plnicích a dobíjecích stanic pro veřejnou dopravu;
 - zavedení nebo modernizace telematiky pro veřejnou dopravu (např. systémy řízení dopravy, systémy poskytování aktuálních informací uživatelům veřejné dopravy atd.);
 - posílení multimodality (propojení více druhů) osobní dopravy výstavbou nebo modernizací přestupních terminálů, parkovacích systémů, preferenčních a kapacitních opatření pro veřejnou dopravu;
 - zvyšování bezpečnosti nemotorové dopravy výstavbou a rekonstrukcí komunikací pro pěší a stavebními úpravami pro nemotorovou dopravu v nehodových lokalitách;
 - výstavba a rekonstrukce vyhrazených komunikací pro cyklisty a doprovodné cyklistické infrastruktury.
- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 27, 28 Nízkoemisní a bezemisní vozidla pro veřejnou dopravu
 - č. 35 Infrastruktura pro cyklistickou dopravu (do 26. 1. 2024)

- č. 40, 41 Infrastruktura pro bezpečnou nemotorovou dopravu
- otevřené výzvy:
 - č. 36 Infrastruktura pro cyklistickou dopravu – pro přechodové regiony, do 29. 3. 2024
 - č. 39, 110 Nízkoemisní a bezemisní vozidla pro veřejnou dopravu – pro ITI do 31. 12. 2027; pro Prahu do 20. 12. 2024
 - č. 53 Infrastruktura pro bezpečnou nemotorovou dopravu – pro ITI, do 31. 12. 2027
 - č. 54 Telematika pro veřejnou dopravu – pro méně rozvinuté regiony, do 23. 2. 2024
 - č. 55 Telematika pro veřejnou dopravu – pro přechodové regiony, do 28. 6. 2024
 - č. 66 Infrastruktura pro cyklistickou dopravu – pro ITI, do 31. 12. 2024
 - č. 67 Telematika pro veřejnou dopravu – pro ITI, do 31. 12. 2027
 - č. 68, 69, 74 Multimodální osobní doprava – do 26. 4. 2024 (pro ITI do 31. 12. 2027)
- více informací: <https://irop.gov.cz/cs/irop-2021-2027/temata/cista-a-aktivni-mobilita>

Příklady nepodporovaných aktivit:

- zateplování bytových domů – možnosti v programu Nová Zelená úsporám
- územní plánování – možnost v OPŽP a národních dotacích
- komunitní centra – možnost ve Společné zemědělské politice
- sociální podnikání – možnosti v OPZ+
- režijní a animační výdaje MAS – možnosti v OPTP

Regionální akční plán (RAP)

Regionální akční plán je nástroj územní dimenze k řešení vybraných témat (střední školství, speciální školy, silnice II. třídy, zdravotnická záchranná služba, deinstitucionalizace sociálních služeb). Nepatří mezi integrované územní nástroje, kterými jsou ITI a CLLD. RAP řeší plošná témata, která vychází z konsenzu krajů za celou ČR a jejich seznamu projektů. **V rámci IROP jsou stanoveny alokace na úrovni území kraje** a jsou vypočteny na základě objektivně stanoveného klíče schváleného Národní stálou konferencí. Konkrétní podmínky stanovuje daná výzva.

Integrované územní investice (ITI)

Na základě integrovaných územních strategií 13 aglomerací (ITI) a jejich projektovém plánu je možné čerpat podporu v následujících tématech: eGovernment a kybernetická bezpečnost, zelená infrastruktura, mateřské školy, základní školy, další vzdělávání, sociální bydlení, sociální služby, památky, knihovny, muzea, cestovní ruch, vozidla, cyklodoprava, telematika, multimodální osobní doprava, bezpečnost a plnicí a dobíjecí stanice.

Místní akční skupiny, které mají certifikovanou strategii CLLD mohou čerpat dotační prostředky IROP na tato témata: sociální služby, doprava (cyklodoprava a bezpečnost), vzdělávání (mateřské školy a DS, základní školy a neúplné školy), veřejná prostranství, hasiči, muzea a památky, knihovny a cestovní ruch.

2.2.1.2 Operační program Životní prostředí (OPŽP)

Operační program Životní prostředí (OPŽP) podpořil od svého vzniku v roce 2007 až 28 tisíc projektů, na které poskytl 201 mld. Kč. Je základním dotačním programem v oblasti ochrany životního prostředí. Ve svém třetím programovém období v letech 2021–2027 poskytuje České republice z fondů Evropské unie (Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti) zhruba 61 miliard korun. Řídícím orgánem programu je Ministerstvo životního prostředí, které odpovídá za účelné, efektivní a hospodárné řízení; za příjem a hodnocení žádostí a administraci schválených projektů odpovídá Státní fond životního prostředí ČR.

Cílem programu je ochrana a zajištění kvalitního prostředí, které lze konkretizovat v následujících cílech a oblastech podpory:

- Ochrana a péče o přírodu a krajinu
- Zlepšení kvality ovzduší
- Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního hospodářství
- Řešení sucha, povodňová prevence a opatření proti sesuvům půdy
- Sanace míst s ekologickou zátěží
- Zavedení principů oběhového hospodářství a účinného využívání zdrojů
- Zvýšení energetické účinnosti a podpora energetických úspor
- Efektivní a šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie
- Modernizace vzdělávacích environmentálních center zaměřených na změnu klimatu

Trendem většiny nových operačních programů je zjednodušené vykazování některých nákladů, kterému vychází vstříc i OPŽP. Způsobilé výdaje jsou uplatnitelné do konce roku 2029. Program se s většinou svých aktivit obrací přímo na veřejný sektor a zde opět většinově na města a obce. Dalšími způsobilými žadateli jsou ale i kraje, neziskový sektor, podnikatelé i fyzické osoby. Veškerá administrace projektů probíhá přes elektronický portál MS21+. Výše podpory se liší dle jednotlivých témat a typu žadatele (obec, ITI, méně rozvinuté, přechodové nebo více rozvinuté regiony) – přesné podmínky dotace stanovuje konkrétní výzva.

- alokace: 12,2 mld. Kč
- podporované aktivity:

Snížení energetické náročnosti veřejných budov a veřejné infrastruktury

- komplexní, či návazné stavební úpravy budov vedoucí ke zlepšení tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budovy;
- výměna zdroje pro vytápění, chlazení nebo přípravu teplé vody využívajícího fosilní paliva nebo elektrickou energii za kondenzační kotle na zemní plyn nebo zařízení pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla či chladu využívající zemní plyn. Součástí projektu může být i rekonstrukce otopné soustavy;
- systémy využívající odpadní teplo;
- systémy nuceného větrání s rekuperací odpadního tepla;
- ostatní opatření vedoucí ke snížení energetické náročnosti budovy ve všech aspektech jejího provozu např.:
 - zavádění efektivních systémů hospodaření s energií a technologií s vazbou na aktivní energetický management,
 - rekonstrukce předávacích stanic tepla.

Snížení energetické náročnosti/zvýšení účinnosti technologických procesů

- snížení energetické náročnosti/zvýšení energetické účinnosti gastro provozů (např. školských, sociálních, či zdravotnických zařízení);
- snížení energetické náročnosti/zvýšení energetické účinnosti provozu prádelen (např. sociálních, či zdravotnických zařízení);
- snížení energetické náročnosti/zvýšení energetické účinnosti u dalších technologických zařízení ve veřejných budovách a infrastruktuře.

Zlepšení kvality vnitřního prostředí veřejných budov

- modernizace vnitřního osvětlení;
- opatření k eliminaci negativních akustických jevů;
- vnější stínící prvky.

Zvýšení adaptability veřejných budov na změnu klimatu

- zelené střechy – přestavby a výstavby konstrukcí střech s okamžitým odtokem srážkové vody (keramické, plechové atd.) na konstrukce s povrchy s akumulační schopností (vegetační, retenční);
- technologie pro akumulaci, úpravu, a rozvod šedých a srážkových vod v budovách za účelem splachování, zálivky, praní a dalších relevantních užití s výjimkou úpravy na vodu pitnou.

Výstavba nových veřejných budov, které budou splňovat parametry pro pasivní nebo plusové budovy

- výstavba budov: ve vysokém energetickém standardu, v pasivním energetickém standardu, plusových (nulových) budov.

- otevřené a plánované výzvy:
 - č. 37, 38 Komplexní úsporné projekty na veřejných budovách – do 1. 3. 2024
 - č. 56, 57 Snížení energetické náročnosti veřejných budov – pro ITI, do 30. 9. 2024
 - č. 63, 64 Snížení energetické náročnosti/zvýšení účinnosti technologických procesů – od 1. 4. 2024 do 3. 3. 2025
- více informací: <https://opzp.cz/specificky-cil/energie/>

Obnovitelné zdroje energie (SC 1.2)

- alokace: 7 mld. Kč
- podporované aktivity:
 - Výstavba a rekonstrukce obnovitelných zdrojů energie pro veřejné budovy**
 - výměna zdroje pro vytápění, chlazení nebo přípravu teplé vody využívajícího fosilní paliva nebo elektrickou energii za:
 - tepelné čerpadlo,
 - kotel na biomasu,
 - zařízení pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla či chladu využívající OZE;
 - instalace solárně – termických systémů;
 - instalace fotovoltaických systémů;
 - rekonstrukce, či výměna stávajícího OZE za OZE, včetně rekonstrukce otopné soustavy.

Výstavba a rekonstrukce obnovitelných zdrojů energie pro zajištění dodávek systémové energie ve veřejném sektoru

Instalace:

- tepelného čerpadla,
- kotle na biomasu,
- zařízení pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla či chladu využívající OZE,
- solárně termických systémů,
- fotovoltaických systémů.

Instalace směřuje k zajištění dodávek systémové energie do veřejné infrastruktury (nikoli budovy), jedná se například o vodohospodářskou infrastrukturu, kompostárny apod.

Výměna nevyhovujících spalovacích zdrojů na tuhá paliva a pořizování domovních předávacích stanic

- otevřené výzvy:
 - č. 58 Obnovitelné zdroje energie pro veřejné budovy – pro ITI Ostrava, Jihlava, Olomouc, Zlín, do 30. 9. 2024
- více informací: <https://opzp.cz/specificky-cil/zdroje/>

- alokace: 10,2 mld. Kč
- podporované aktivity:

Podpora přírodě blízkých opatření v krajině a sídlech

- vytváření a obnova tůní (mokřadů);
- budování nových malých vodních nádrží (MVN), resp. zásadní rekonstrukce či odbahnění stávajících MVN;
- revitalizace a renaturace vodních toků a niv;
- nákup pozemků pro podporu renaturačních procesů a revitalizací vodních toků;
- tvorba nových a obnova stávajících vegetačních prvků a struktur, včetně opatření proti vodní a větrné erozi – stromořadí, solitérní stromy, travobylinné porosty, meze, remízy, větrolamy, průlehy, zasakovací pásy, zemní hrázky, svodné příkopy – přírodě blízkým způsobem;
- zavádění půdoochranných technologií;
- úprava lesních porostů směrem k přirozené struktuře a druhové skladbě za účelem posílení jejich stability;
- zakládání a obnova veřejné sídelní zeleně;
- odstranění či eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině.

Zpracování studií a plánů

- plány ÚSES (mimo území CHKO a NP a jejich OP);
- studie systému sídelní zeleně;
- územní studie krajiny;
- plány územního systému ekologické stability.

Realizace protipovodňových opatření

- provádění opatření na podporu přirozeného tlumivého rozlivu povodní v nivách;
- realizace přírodě blízkých opatření, jako např. zvýšení členitosti a zlepšení morfologie koryta vodních toků na některých místech s tvorbou mokřin a tůní, nebo vložení meandrující kynety pro běžné průtoky v intravilánu obcí;
- uvolňování povodněmi ohrožených území prostřednictvím zakládání povodňových parků, včetně výkupu potřebných pozemků k realizaci;
- obnova, výstavba a rekonstrukce ochranných nádrží (suchých nádrží, retenčních nádrží, poldrů).

Realizace opatření ke zpomalení odtoku, pro vsak, retenci a akumulaci srážkové vody, zelené střechy, opatření pro využití šedé vody a řízenou dotaci podzemních vod

- povrchová vsakovací a retenční zařízení doplněná zelení (plošný vsak, průleh, průleh s rýhou, vsakovací nádrž);
- podzemní vsakovací zařízení s retenčním prostorem vyplněným štěrkem nebo prefabrikáty;

- povrchové / podzemní retenční prostory s regulací odtoku do povrchových vod nebo kanalizace;
- povrchové / podzemní akumulční nádrže na zachytávání srážkových vod a jejich opětovné využití;
- závlahové systémy (zejména pro zálivku veřejné zeleně) využívající výhradně akumulovanou srážkovou vodu;
- budování propustných zpevněných povrchů nebo výměna stávajících nepropustných za propustné zpevněné;
- přestavba a výstavba konstrukcí střech s okamžitým odtokem srážkové vody na konstrukce s povrchy s akumulční schopností;
- vybudování technologie pro akumulaci, úpravu, a rozvod srážkových vod v budovách za účelem splachování, zálivky, praní a dalších relevantních užití.

Podpora preventivních opatření proti povodním a suchu

- budování a modernizace komplexního systému předpovědní služby vč. měřících sítí, infrastruktury a nástrojů systémů včasné výstrahy na celostátní úrovni;
- budování a rozšíření varovných a výstražných systémů v rámci hlásné povodňové služby na lokální úrovni;
- tvorba digitálních povodňových plánů v území, kde dosud neexistují;
- studie odtokových poměrů v povodí včetně návrhů možných opatření;
- zpracování podkladů pro přípravu plánů pro zvládnutí povodňových rizik v oblastech s významným povodňovým rizikem;
- zpracování podkladů pro stanovení záplavových území (ZÚ).

Podpora povodňové operativy, zvyšování povědomí obyvatel o povodňovém riziku

- rozmístění informačních a orientačních systémů v terénu a tvorba elektronických orientačních a informačních systémů zvyšujících povědomí obyvatel o povodňovém riziku;
- realizace technických opatření vedoucích k zvýšení odolnosti při zaplavení a snížení povodňových škod u stávajících citlivých objektů (např. objekty škol, nemocnice a zařízení sociální péče).

Monitoring a rebilance dlouhodobě využitelných zdrojů podzemních vod pro obce v krystaliniku Českého masivu

- průzkumné geofyzikální a vrtné práce s vyhodnocením všech geologických a hydrogeologických parametrů zájmových území;
- tvorba metodik pro zpracování bilance/rebilance aktuálních a budoucích zásob podzemní vody v hydrogeologických rajonech krystalinika.

Obnova stability svahů narušených v důsledku přírodních jevů

- stabilizování a sanace svahových nestabilit a skalních řícení ohrožujících zdraví, majetek a bezpečnost, které jsou evidovány a kategorizovány v „Registru svahových nestabilit“.

Investice do modernizace vzdělávacích environmentálních center

Úprava či změna zázemí centra environmentálního vzdělávání, která povede k:

- maximálnímu snížení spotřeby energie (zateplení konstrukce budovy, výměna oken, instalace systémů měření a regulace, rekuperace vzduchu a odpadní vody apod.) nejlépe za použití materiálů s nízkou uhlíkovou stopou;
- maximálnímu pokrytí spotřeby energie provozu budovy z obnovitelných zdrojů, zejména s využitím solární energie (včetně pořízení nabíjecích stanic pro elektrokola a elektromobily);
- šetrnějšímu nakládání s pitnou, odpadní a dešťovou vodou (využití dešťové a šedé vody v budovách, kořenové ČOV, kompostovací WC);
- realizaci adaptačních a mitigačních opatření ve venkovním areálu centra (např. opatření k zadržování a zasakování vody, ke snižování efektu tepelného ostrova);
- využití výše uvedených opatření ve vzdělávacích programech pro relevantní cílové skupiny EVVO (zejména školy a veřejnost).

Prevence a řízení antropogenních rizik

- zkvalitnění monitoringu životního prostředí, zefektivnění kontrolních procesů a zdokonalení prevence a řízení procesů při předcházení vzniku rizik souvisejících s lidskou, zemědělskou či průmyslovou činností.
- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 32 Veřejná zeleň a eliminace odvodňovacích zařízení v krajině
 - č. 39 Úprava lesních porostů
 - č. 48 Protipovodňová opatření
- otevřené a plánované výzvy:
 - č. 46, 47 Vodní a vegetační krajinné prvky – do 26. 4. 2024
 - č. 51 Zpracování studií a plánů – do 31. 7. 2024
 - č. 52 Protipovodňová opatření – do 30. 9. 2024
 - č. 53, 54 Vodní a vegetační krajinné prvky – pro ITI Olomouc, Zlín, Brno, Mladá Boleslav, do 30. 9. 2024
 - č. 65 Investice do vzdělávacích environmentálních center – od 1. 4. 2024 do 28. 6. 2024
 - č. 70 Podpora povodňové operativy – od 20. 3. 2024 do 31. 10. 2024
 - č. 71 Obnova stability svahů – od 5. 6. 2024 do 13. 12. 2024
 - č. 73, 74 Podpora přírodě blízkých opatření v krajině a sídlech – od 4. 9. 2024 do 31. 3. 2025
- více informací: <https://opzp.cz/specificky-cil/klima/>

Vodovody a kanalizace (SC 1.4)

5

- alokace: 14,1 mld. Kč
- podporované aktivity:

Výstavba čistíren odpadních vod; dobudování a výstavba kanalizací

- výstavba centrální ČOV v obci, příp. podpora decentralizovaných řešení čili samostatného čištění odpadních vod pro jednotlivé části obce;
- výstavba/dostavba splaškové kanalizace.

Intenzifikace čistíren odpadních vod za účelem zvýšeného odstraňování specifického znečištění

- intenzifikace čistíren odpadních vod za účelem zvýšení kapacity nebo zvýšení účinnosti čištění (zejména odstraňování nutrientů).

Opatření omezující vypouštění odpadních vod z odlehčení na kanalizaci

- rekonstrukce odlehčovacích objektů za účelem snížení vypouštěného znečištění;
- výstavba retenčních a akumulčních nádrží na jednotné kanalizaci.

Výstavba a modernizace vodovodních přivaděčů a vodovodních řadů

- výstavba vodovodu v lokalitách, kde neexistuje zásobování pitnou vodou z veřejného vodovodu;
- výstavba/dostavba vodovodu za účelem zlepšení dodávek pitné vody;
- výstavba úpraven vody za účelem zajištění vyhovující kvality a množství dodávané pitné vody;
- výstavba nových zdrojů vody nebo intenzifikace stávajících zdrojů vody.

Intenzifikace úpraven pitné vody

- intenzifikace úpraven pitné vody za účelem zvýšení jejich kapacity nebo zlepšení kvality dodávané pitné vody;
- intenzifikace/opatření spočívající v doplnění technologie na odstraňování specifických mikropolutantů.

- otevřené výzvy:
 - č. 25 podpora domovních ČOV u jednotlivých nemovitostí pro bydlení, výstavba a intenzifikace vodních zdrojů včetně souvisejících objektů – do 28. 6. 2024
- více informací: <https://opzp.cz/specificky-cil/voda/>

Oběhové hospodářství (SC 1.5)

3

- alokace: 7,1 mld. Kč
- podporované aktivity:

Kompostéry pro předcházení vzniku komunálních odpadů

- pořízení domácích kompostérů pro občany, kteří žijí v rodinných domech se zahradou;

- realizace projektů komunitního kompostování v bytových domech, komunitních zahradách; pořízení kompostérů do škol, školek.

RE-USE centra pro opětovné použití výrobků včetně aktivit pro opravy a prodloužení životnosti výrobků

- vybudování míst, kam mohou občané přinést jakékoliv předměty, věci a vybavení, které již sami nevyužívají, ale stále mohou sloužit svému původnímu či jinému účelu.

Budování infrastruktury potravinových bank

- realizace projektů usilujících o rozšíření stávající infrastruktury potravinových bank včetně možné edukační a osvětové činnosti zaměřené na omezení plýtvání s potravinami (směrem k potravinovým řetězcům a veřejnosti).

Podpora prevence vzniku odpadů z jednorázového nádobí nebo jednorázových obalů

- vybudování a rozšíření infrastruktury pro předcházení vzniku odpadů z jednorázového nádobí a jednorázových obalů podporou pořízení opakovaně použitelného nádobí a obalů, infrastruktury pro jejich uskladnění a mytí.

Výstavba a modernizace sběrných dvorů

- zavedení a rozšíření systémů pro oddělený sběr + svoz zejména komunálních odpadů, včetně door to door systémů a systémů PAYT (nadzemní, polopodzemní i podzemní kontejnery, nádoby k rodinným domům, pytlový sběr);
- zavedení a rozšíření systémů pro oddělený sběr + svoz gastroodpadů z gastroprovozoven.

Podpora třídících a dotřídňovacích systémů (včetně úpravy) pro separaci ostatních odpadů

- pořízení technologií k poloautomatickým/automatickým třídícím a dotřídňovacím linkám s cílem zvýšit kvalitu třídění a zlepšit využitelnost vytříděných odpadů.

Budování zařízení pro úpravu a zpracování čistírenských odpadních kalů z čistíren odpadních vod

- výstavba zařízení na sušení kalů, které umožní jejich následné energetické či materiálové využití;
- technologické dovybavení stávajících kompostáren umožňující příjem kalů z ČOV za účelem jejich následného materiálového využití;
- výstavba a modernizace zařízení na termické či termochemické zpracování kalů za účelem jejich následného energetického využití;
- pořízení technologií pro zpracování kalů z ČOV, které umožní surovinové využití kalů, tj. zejména získávání fosforu.

Výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů

- vybudování zařízení na materiálové využití odpadů (vyjma skupiny odpadů 16 a skupiny odpadů 17 dle Katalogu odpadů).

Výstavba a modernizace zařízení pro energetické využití odpadů

- výstavba/modernizace zařízení na energetické využití ostatních odpadů nevhodných k materiálovému využití vyjma energetického využití směsného komunálního odpadu;
- výroba paliv z ostatních odpadů;
- výstavba/modernizace bioplynových stanic.

Budování a modernizace zařízení pro chemickou recyklaci odpadů

- výstavba a modernizace zařízení na chemickou recyklaci nebezpečných odpadů;
- regenerace použitých rozpouštědel pro opětovné použití;
- regenerace kyselin a zásad; regenerace adsorbentů;
- termochemická recyklace nebezpečných a zdravotnických odpadů;
- výstavba a modernizace zařízení na chemickou recyklaci ostatních odpadů, které nelze dále vhodně mechanicky upravovat.

Budování a modernizace zařízení pro sběr a nakládání s nebezpečnými odpady

- budování zařízení pro fyzikální, chemickou, fyzikálně-chemickou úpravu nebezpečných odpadů za účelem jejich následného materiálového nebo energetického využití;
 - budování zařízení řešících odstranění nebezpečných vlastností odpadů.
- otevřené a plánované výzvy:
 - č. 55 Svoz a zpracování odpadu – pro ITI Hradec Králové-Pardubice, Mladá Boleslav, Ústí-Chomutov, Plzeň, do 30. 9. 2024
 - č. 62 Chemická recyklace odpadů – do 28. 6. 2024
 - č. 68 Předcházení vzniku odpadů, separace a svoz – od 3. 6. 2024 do 29. 11. 2024
 - č. 69 Materiálové koncovky odpadu – od 3. 6. 2024 do 29. 11. 2024
 - více informací: <https://2021-2027.opzp.cz/specificky-cil/odpady/>

Příroda a znečištění (SC 1.6)

2

- alokace: 10,6 mld. Kč
- podporované aktivity:

Podpora přírodních stanovišť a druhů a péče o nejcennější části přírody a krajiny

- realizace projektů v oblasti péče o lesní a nelesní stanoviště;
- realizace projektů v oblasti péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na tůně, rašeliniště, prameniště, vodní toky a jejich nivy (revitalizace a renaturace), malé vodní nádrže a další mokřady;
- realizace projektů v oblasti péče o biotopy ohrožených druhů vázaných na dřeviny rostoucí mimo les, včetně jejich obnovy (výsadby dřevin);
- realizace projektů v oblasti péče o útvary neživé přírody včetně jeskyní a ostatních krasových jevů;

- monitoring ekosystémů, stanovišť a druhů, zajištění územní ochrany chráněných území (přírodního dědictví);
- návštěvnická infrastruktura sloužící k usměrnění návštěvníků v chráněných územích a zvýšení povědomí o problematice ochrany přírody;
- omezení šíření invazních nepůvodních a expanzivních druhů;
- provádění opatření na podporu ohrožených druhů v urbanizovaném a lidskou činností ovlivněném prostředí;
- projekty za účelem předcházení, minimalizace a nápravy škod způsobených vybranými zvláště chráněnými druhy živočichů (vlk, medvěd, rys, bobr evropský, jestřáb).

Zprůchodnění migračních překážek pro živočichy

- zprůchodnění migrační překážky na vodním toku pomocí rybního přechodu;
- realizace opatření podporujících poproudovou migraci;
- realizace opatření ke zmírnění mortality živočichů souvisejících s technickou infrastrukturou, s výjimkou zabezpečení elektrického vedení, kde jde o zákonnou povinnost.

Modernizace a rozvoj záchranných stanic a záchranných center CITES

Náhrada nebo rekonstrukce stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší včetně realizace dodatečných technologií a změny technologických postupů

- náhrada nebo rekonstrukce stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší za účelem snížení emisí primárních částic PM_{2,5} a emisí prekurzorů sekundárních částic PM_{2,5} (NO_x, SO₂, NH₃ a VOC);
- pořízení dodatečných technologií a změny technologických postupů vedoucí ke snížení emisí primárních částic PM_{2,5} a emisí prekurzorů sekundárních částic PM_{2,5} (NO_x, SO₂, NH₃ a VOC) u stacionárních zdrojů;
- pořízení technologií ke snižování emisí NH₃ z chovů hospodářských zvířat;
- omezování prašnosti z plošných zdrojů.

Pořízení a modernizace systémů pro posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění ovzduší a souvisejících meteorologických aspektů

- výstavba a obnova systémů sledování kvality ovzduší a souvisejících meteorologických aspektů;
- pořízení a aktualizace systémů určených pro hodnocení kvality ovzduší a posouzení dopadů opatření ke zlepšení kvality ovzduší;
- podpora obnovy a rozvoje systémů pro archivaci a zpracování údajů o zdrojích znečišťování ovzduší (emisních dat).

Pořízení a náhrada monitorovacích systémů pro kontinuální měření emisí znečišťujících látek

- pořízení nebo náhrada monitorovacích systémů pro kontinuální měření emisí;
- pořízení systémů pro on-line prezentaci výstupů z kontinuálního měření emisí.

Průzkum rozsahu znečištění horninového prostředí a rizik s ním spojených, včetně návrhu efektivního řešení

- realizace nepřímých i přímých metod průzkumných prací, které umožňují získat přehled o bilanci a prostorové distribuci kontaminace, jejich vlastnostech a vlastnostech prostředí, na něž je vázána.

Odstranění rizik kontaminace ohrožujících lidské zdraví, vodní zdroje nebo ekosystémy a rekultivace starých skládek

- odstranění kontaminace ze složek životního prostředí – podzemních či povrchových vod, sedimentů, horninového prostředí či půdního vzduchu.
- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 16 Rekultivace starých skládek
 - č. 32 Veřejná zeleň a eliminace odvodňovacích zařízení v krajině
 - č. 39 Úprava lesních porostů
 - č. 40 Veřejné budovy v pasivním standardu (do 31. 1. 2024)
 - č. 48, 49 Protipovodňová opatření
- otevřené a plánované výzvy:
 - č. 37, 38 Komplexní úsporné projekty na veřejných budovách – do 1. 3. 2024
 - č. 41 Prevence škod způsobených šelmami a dravci – do 31. 8. 2024
 - č. 46, 47 Vodní a vegetační krajinné prvky – do 26. 4. 2024
 - č. 53, 54 Vodní a vegetační krajinné prvky – pro ITI Olomouc, Zlín, Brno, Mladá Boleslav, do 30. 9. 2024
 - č. 55 Svoz a zpracování odpadu – pro ITI Hradec Králové-Pardubice, Mladá Boleslav, Ústí-Chomutov, Plzeň, do 30. 9. 2024
 - č. 56, 57 Snížení energetické náročnosti veřejných budov – pro ITI Karlovy Vary, Liberec-Jablonec, Olomouc, Zlín, Praha, České Budějovice, do 30. 9. 2024
 - č. 58 Obnovitelné zdroje energie pro veřejné budovy – pro ITI Ostrava, Jihlava, Olomouc, Zlín, do 30. 9. 2024
 - č. 62 Chemická recyklace odpadů, do 28. 6. 2024
 - č. 67 Průzkum znečištění horninového prostředí a návrh řešení – od 3. 7. 2024 do 29. 4. 2025
 - č. 72 Odstranění rizik kontaminace – od 2. 9. 2024 do 12. 6. 2025
 - č. 76 Podpora přírodních stanovišť a druhů a péče o nejcennější části přírody a krajiny – od 21. 2. 2024 do 31. 10. 2024
- více informací: <https://2021-2027.opzp.cz/specificky-cil/priroda/>

2.2.1.3 Operační program Zaměstnanost+ (OPZ+)

Operační program s názvem Zaměstnanost plus (OPZ+) představuje klíčový nástroj pro využívání finančních prostředků z Evropského sociálního fondu v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování

v programovém období 2021-2027, přičemž navazuje na Operační program Zaměstnanost realizovaný v programovém období 2014-2020. OPZ+ pokrývá oblasti budoucnosti práce, sociální začleňování, sociální inovace a materiální pomoc nejchudším osobám. Z toho vyplývá možnost čerpání dotace pro obce spíše okrajově nebo sekundárně.

Obce jsou způsobilými žadateli v těchto tematicky vhodných výzvách (otevřené nebo plánované od ledna 2024):

- č. 12 Diverzní a flexibilní pracovní kultura – do 31. 8. 2024
- č. 36 Transformace pobytových sociálních služeb – do 28. 2. 2025
- č. 50 Realizační fáze šíření (sociální inovace) – do 31. 12. 2026
- č. 51 Realizační fáze vývoje řešení (sociální inovace) – do 31. 12. 2026
- č. 57 Sociální inovace pro budoucnost – do 31. 12. 2026
- č. 61 Vybudování dětských skupiny – od 1. 3. 2024 do 30. 6. 2024
- č. 64 Podpora sociálního bydlení – od 1. 10. 2024 do 30. 4. 2025
- č. 65 Podpora sociální začleňování ve vyloučených lokalitách – od 1. 5. 2024 do 30. 9. 2024
- č. 66 Podpora služeb pro ohrožené děti, rodiny a mladé dospělé – od 1. 4. 2024 do 31. 8. 2024
- č. 67 Prevence předčasných odchodů ze vzdělávání – od 1. 1. 2025 do 30. 9. 2025
- č. 69 Služby prevence domácího a genderově podmíněného násilí – od 1. 6. 2024 do 31. 10. 2024
- č. 70 Inkubační fáze řešení (sociální inovace) – do 31. 12. 2026
- č. 72 Podpora pečujících osob a sdílené péče – od 1. 9. 2024 do 31. 12. 2024
- č. 77 Zavádění nových řešení ve službách podporujících sociální začleňování – od 1. 12. 2024 do 30. 4. 2025
- č. 78 Podpora osob znevýhodněných na trhu práce – od 1. 8. 2024 do 1. 10. 2024

2.2.1.4 Operační program Jan Amos Komenský (OPJAK)

2

Operační program Jan Amos Komenský (OPJAK) navazuje na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání z programového období 2014-2020. Struktura OPJAK reflektuje prioritní témata financovaná ze strukturálních fondů Evropské unie v programovém období 2021–2027 a zkušenosti z předchozích operačních programů v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Soustředí se tak zejména na výzkum a vývoj (41 mld. Kč), vysoké školství (17 mld. Kč) a regionální školství (26 mld. Kč). Právě z poslední tematické oblasti mohou obce a města čerpat prostředky na podporu místního školství, a to zejména prostřednictvím svých škol jako způsobilých žadatelů.

Obce, resp. jimi zřizované školy nebo související zařízení jsou způsobilými žadateli v těchto otevřených nebo plánovaných výzvách:

- č. 17 Akční plánování v území – MAP – do 30. 9. 2024
- Šablony pro MŠ a ZŠ II – od 1. 9. 2024 do 30. 9. 2025

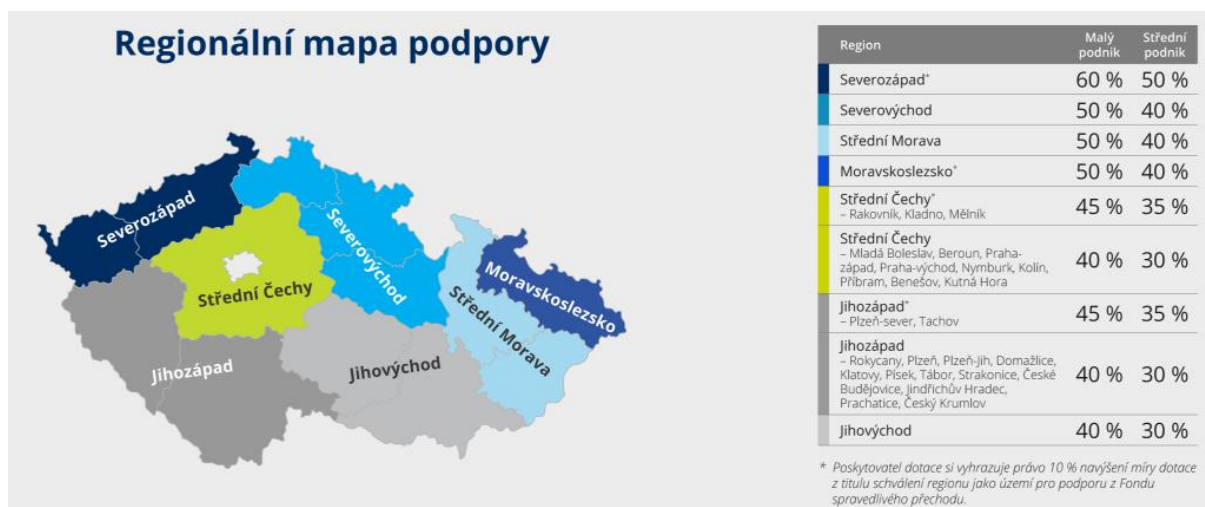

- Šablony pro SŠ a VOŠ II – od 1. 9. 2024 do 30. 11. 2025
- Podpora občanského vzdělávání a výchovy k demokracii – od 1. 12. 2024 do 30. 6. 2025
- Škola hrou – implementace inovovaného kurikula – od 2024 do 2025

2.2.1.5 Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OPTAK)

1

OPTAK je zaměřen primárně na podnikatelské subjekty, tedy minimálně na veřejnou sféru a municipality. Územně správní členění lze uplatnit pouze u některých služeb (služby obecného hospodářského zájmu), které se kromě integrovaných nástrojů ITI a CLLD může projevovat také několika způsoby, jako je aplikace regionální mapy podpory (Obr. 3), na základě tematických map (např. rozvoj sítí vysokorychlostního internetu), bonifikací území s vyšší než průměrnou nezaměstnaností, bodové zvýhodnění regionů vymezených usnesením vlády ČR č. 321/2021 (MSK, KVK a ULK). Obce nejsou až na výjimky způsobilými žadateli a je třeba sledovat [aktuální harmonogram výzev](#), kde by byla municipalita jako způsobilý žadatele konkrétně uvedena. I jinde typicky obecní témata jako je oběhové hospodářství nebo technická infrastruktura je v tomto operačním programu určena pro podnikatelské subjekty.

Obr. 3 Regionální mapa podpory OPTAK

Zdroj: <https://www.agentura-api.org/cs/nova-mapa-regionalni-podpory/>

2.2.1.6 Operační program Spravedlivá transformace (OPST)

3

Operační program Spravedlivá transformace (OPST) je v období 2021–2027 zcela novým programem zaměřeným na řešení negativních dopadů odklonu od uhlí v nejméně zasažených regionech. V České republice se týká Karlovarského, Moravskoslezského a Ústeckého kraje. Cílem podpory je umožnit regionům a lidem řešit sociální, hospodářské a environmentální dopady transformace, která je

zaměřena na dosažení cílů EU v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2030 a klimaticky neutrálního hospodářství EU do roku 2050.

Pro dotčené kraje se jedná o extra prostředky oproti ostatním regionům. Program vychází z Plánu spravedlivé územní transformace, který připravilo Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci se členy tzv. Transformační platformy. Program podporuje obce, kraje, ale také malé a střední podniky, univerzity, výzkumné instituce nebo za určitých podmínek i velké podniky.

Uhelné regiony si finanční prostředky rozdělují podle pěti ukazatelů, jež odráží aktuální stav jednotlivých krajů a jejich budoucí potřeby pro úspěšný přechod na nízkouhlíkové hospodářství. Použité ukazatele jsou:

- počet obyvatel
- hrubý domácí produkt
- nezaměstnanost
- plocha dotčena těžbou
- počet zaměstnanců ve výzkumu a vývoji

Celkový objem prostředků pro Českou republiku činí 1,64 mld. EUR. Po odečtení prostředků na technickou pomoc si tedy kraje rozdělí celkem asi 41 mld. Kč. Výše dotace je při splnění podmínek programu až 90 % způsobilých nákladů. Na základě uvedených ukazatelů jsou prostředky mezi kraje rozděleny následovně:

- Karlovarský kraj – 15,3 % (6,3 mld. Kč) – více informací na <https://www.menimekraj.cz/>
- Moravskoslezský kraj – 46,1 % (18,9 mld. Kč) – více informací na <https://hrajemskrajem.msk.cz/>
- Ústecký kraj – 38,6 % (15,8 mld. Kč) – více informací na <https://rskuk.cz/fond-spravedlive-transformace-operacni-program-spravedлива-transformace>

Projektové žádosti jsou podávány přes elektronický systém MS21+. Projekty mohou být trojího druhu: *strategické projekty* (komplexní projekty s významným transformačním dopadem doporučené jednotlivými kraji), *tematické projekty* (širokému spektru žadatelů určené projektové výzvy dle jednotlivých témat a oblastí podpory) a *zastřešující projekty* (projektové výzvy zaměřené na menší a typově podobné projekty, které jsou průběžně vyhlašovány a administrovány jednotlivými kraji). Dle aktuálního harmonogramu výzev, které jsou blízké obecní problematice a kde jsou obce způsobilým žadatelem, byly a jsou vypsány tyto výzvy:

Digitální inovace

- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 8, 9, 10 Konektivita škol

Lidé a dovednosti

- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 5, 6, 7 Odborné učebny středních škol
- otevřené výzvy:
 - č. 19, 20, 21 Řemeslné inkubátory – do 31. 12. 2024

Oběhové hospodářství

- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - 11, 12, 13 Inovativní projekty oběhového hospodářství

Obnova území

- otevřené výzvy:
 - č. 22, 23, 24 Koncepce a příprava projektů obnovy území – do 30. 6. 2024
 - č. 25, 26, 27 Příroda a krajina – do 30. 6. 2024
 - č. 28, 29, 30 Obnova území – do 30. 6. 2025
 - č. 34 Strategické brownfieldy (příprava a technická infrastruktura) – pro MSK, do 30. 6. 2025
 - č. 39, 40, 41 Veřejné služby, kultura, sport, rekreace – do 31. 12. 2024

2.2.1.7 Operační program Doprava (OPD3)

2

Základním výchozím dokumentem pro tvorbu Operačního programu Doprava 2021–2027, který je pro toto plánovací období v pořadí třetím OPD, je Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020. Jako strategický cíl si v této koncepci Česká republika vytyčila „Efektivní dostupnou a k životnímu prostředí šetrnou dopravu“. Pro Českou republiku je prioritou rozvoj páteřní, příměstské a městské dopravní infrastruktury a udržitelné dopravy, což umožní lepší propojení mezi regiony a mezi Českou republikou a ostatními státy EU.

OPD definuje 3 věcné priority (+ 4. technická pomoc), na které jsou alokovány 4,9 mld. EUR z EFRR a Fondu soudržnosti:

- Priorita 1 – Evropská, celostátní a regionální mobilita v silniční a železniční dopravě
- Priorita 2 – Celostátní a regionální mobilita v silniční dopravě
- Priorita 3 – Udržitelná městská mobilita a alternativní paliva
- Priorita 4 – Technická pomoc

Prostředky OPD jsou využívány především pro větší města a jejich integrované teritoriální investice (ITI), a to ve dvou oblastech – **městská drážní doprava a telematika pro řízení silničního provozu ve městech**. V rámci ITI jsou realizovány integrované projekty, které vycházejí ze seznamu strategických projektů. Jedná se většinou o projekty, které jsou připravovány dlouhodobě a které jsou ukotveny v

klíčových strategických dokumentech (zejména v SUMP). V případě, že je obec vlastníkem nebo správcem dotčené infrastruktury, mohou se municipality zapojit i do **budování infrastruktury pro alternativní paliva**.

- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 6 Infrastruktura pro alternativní paliva – podpora rozvoje infrastruktury vodíkových plnicích stanic
 - č. 11 Modernizace a výstavba překladišť kombinované doprava
- otevřené a plánované výzvy:
 - č. 9, 10 Infrastruktura městské drážní dopravy – do 30. 6. 2024
 - č. 12 Infrastruktura pro alternativní paliva – podpora rozvoje infrastruktury běžných dobíjecích stanic ve městech a obcích – během 2024
 - č. 13, 23 Infrastruktura pro alternativní paliva – podpora rozvoje rychlodobíjecí infrastruktury pro osobní vozidla – během 2024
 - č. 14 Infrastruktura pro alternativní paliva – podpora rozvoje rychlodobíjecí infrastruktury pro nákladní vozidla – během 2024
 - č. 15 Infrastruktura pro alternativní paliva – podpora rozvoje komplexních projektů dobíjecí infrastruktury s energetických úložištěm – během 2024
 - č. 16 Infrastruktura pro alternativní paliva – podpora rozvoje vodíkových plnicích stanic

2.2.1.8 další operační programy

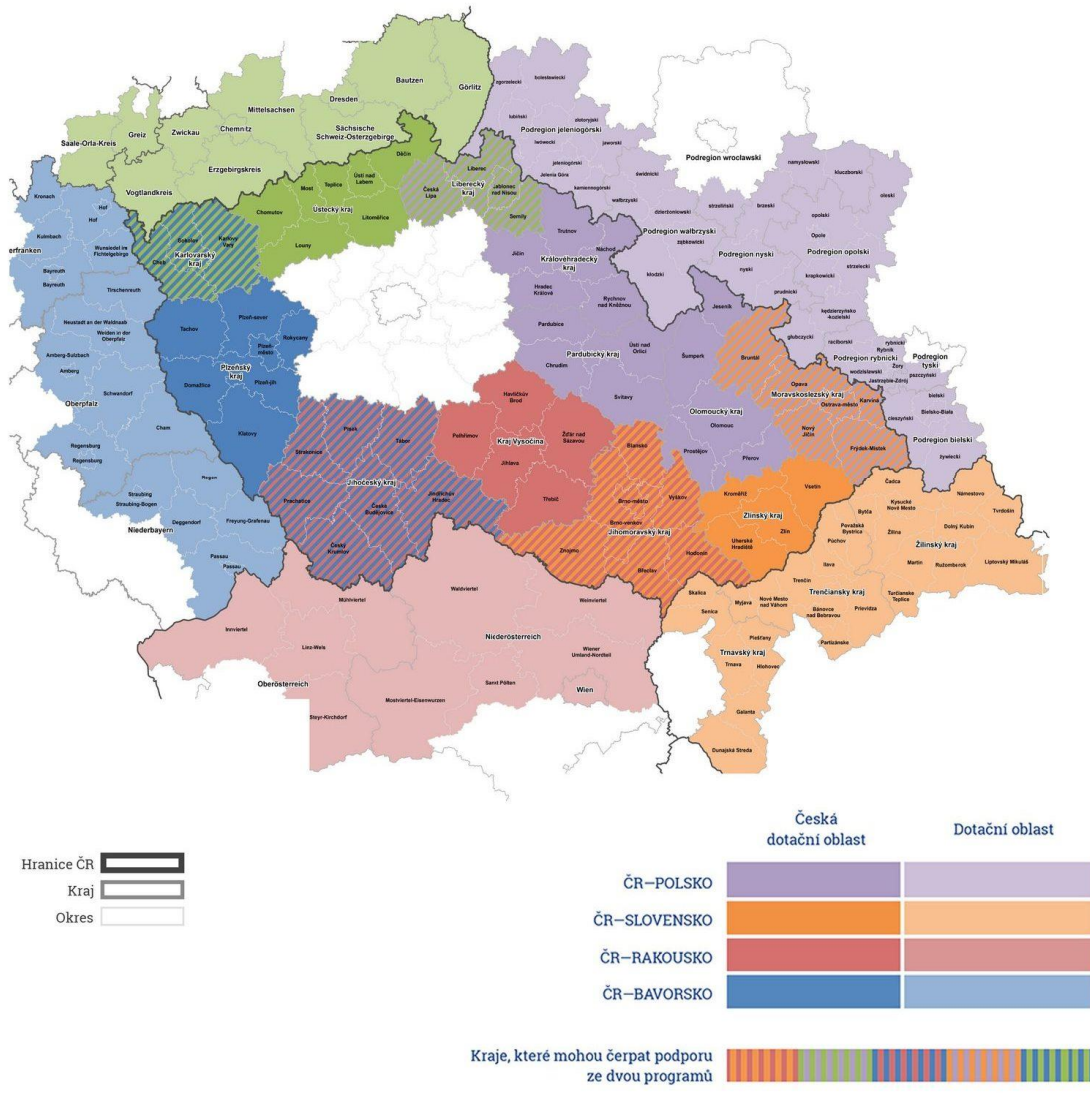
Pro úplnost uvádíme i další operační programy, které jsou však zaměřeny na témata, která obce neřeší nebo jsou řešena jinými subjekty veřejné správy a kde nejsou způsobilými žadateli: Operační program Technická pomoc, Operační program Azylového, migračního a integračního fondu, Operační program Rybářství, Operační program Fondu pro vnitřní bezpečnost, Operační program Nástroje pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky.

2.2.2 programy přeshraniční spolupráce

Programy přeshraniční spolupráce jsou určeny jako podpora těm regionům, které sdílí národní hranici s jiným státem a Kraji Vysočina, který má k sousednímu Rakousku geograficky blízko. Podporovaným územím tak jsou území všech krajů ČR kromě Středočeského kraje a Prahy. Ty kraje, které sousedí se dvěma státy mohou potom čerpat ze dvou přeshraničních programů – týká se to Jihomoravského kraje (Rakousko/Slovensko), Moravskoslezského kraje (Slovensko/Polsko), Libereckého kraje (Polsko/Sasko), Plzeňského kraje (Sasko/Bavorsko) a Jihočeského kraje (Bavorsko/Rakousko).

Náležitost jednotlivých krajů k operačním programům přeshraniční spolupráce jsou znázorněny na Obr. 4 (v legendě chybí popisek k zelené barvě: Česko-Sasko).

Obr. 4 Programy přeshraniční spolupráce pro ČR i s přesahem do sousedních států (stav období 2014-2020, který zůstává v ČR neměnný, v legendě chybí program ČR-Sasko značený zeleně)

<https://www.crr.cz/eus/obdobi-2014-2020/>

Programy přeshraniční spolupráce v období 2021-2027 jsou označovány INTERREG VI-A a následně geografickým zaměřením na konkrétní část národní hranice. Všechny programy spravuje pro území ČR Ministerstvo pro místní rozvoj; přičemž Česko-Polsko jako tzv. řídicí orgán, pro zbylé programy jako koordinátor, tedy tzv. národní orgán, kde řídicí orgán je na území přeshraničního partnera. Kontrolorem a administrátorem je pak pro české žadatele Centrum pro regionální rozvoj (CRR) se svými krajskými pobočkami.

Věcně jsou podporovaná témata zaměřená výrazně na municipální problémy a jejich přeshraniční řešení. Obecné cílení programů je orientované vždy na životní prostředí, kulturu, cestovní ruch,

vzdělávání a infrastrukturu, nicméně konkrétní témata popsaná specifickými cíli řeší jednotlivé programy zvlášť. Obdobně tomu je např. u vykazování nákladů, kde je společným trendem snaha o zapojení paušálních nákladů. Podíl financování pro obce je ve všech případech 80 % ze zdrojů ERDF a 5 % ze zdrojů MMR.

Zaměření projektů však musí být vždy na přeshraniční problematiku – nalezení společného řešení společného problému. Jeden projekt má pak alespoň dva partnery, jednoho z každé strany hranice, kteří společně realizují jeden projekt s dopady na obě strany hranice. Jeden z partnerů je označen za vedoucího partnera, který projekt zpracovává, žádá o peníze a koordinuje aktivity ostatních partnerů projektu; ostatní partneři jsou pak přeshraniční partneři, kteří naplňují aktivity definované předloženým projektem. Při vykazování pokroku projektu v tzv. monitorovacích zprávách zpracovává každý partner zprávu za svoji část projektu, následně pak souhrnně zprávu za celý projekt podává vedoucí partner. Asistenci a kontrolu pak českým žadatelům poskytuje CRR. Veškeré účtování pak probíhá v eurech.

2.2.2.1 Interreg Česko-Polsko

Programové území ležící v česko-polském pohraničí je tvořeno 5 českými kraji (Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Olomoucký a Moravskoslezský) a 6 polskými podregiony přiléhajícími k české hranici. Na tuto spolupráci jsou vyčleněny prostředky ve výši 166 mil. EUR. Dotace českým obcím z evropských prostředků je 80 % způsobilých nákladů a dalších 5 % ze zdrojů MMR – spolufinancování projektu je tedy pro obce ve výši 15 %. Více informací na <https://www.cz-pl.eu/>.

Priorita 1 - Integrovaný záchranný systém a životní prostředí

- alokace: 23 mil. EUR (asi 600 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim, s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům;
 - systémová opatření pro posílení přeshraniční spolupráce;
 - vzdělávání a výměna zkušeností, společná cvičení, výměnné stáže;
 - modernizace/pořizování specializované techniky nezbytné pro prevenci a odstraňování následků rizik spojených se změnami klimatu;
 - posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, a to i v městských oblastech, a omezování všech forem znečištění;
 - síťování, koordinace, monitoring;
 - terénní opatření.

- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 1 Větší připravenost a přeshraniční akceschopnost při řešení rizik a katastrof v česko-polském pohraničí souvisejících se změnou klimatu
- otevřené a plánované výzvy:
 - č. 11 Koordinovanější přístup k ochraně životního prostředí v česko-polském pohraničí – do 15. 5. 2024

Priorita 2 – Cestovní ruch

- alokace: 67 mil. EUR (asi 1,7 mld. Kč)
- podporované aktivity:
 - posilování úlohy kultury a udržitelného cestovního ruchu v hospodářském rozvoji, sociálním začleňování a sociálních inovacích
 - podpora vzniku nových, resp. rozvoj stávajících prvků cestovního ruchu
 - propojování a vytváření produktů cestovního ruchu a jejich propagace
 - podpora doprovodných aktivit souvisejících s rozvojem cestovního ruchu
- otevřené a plánované výzvy:
 - č. 4 Lepší přeshraniční využití potenciálu udržitelného cestovního ruchu pro hospodářský rozvoj česko-polského pohraničí – do 28. 2. 2024

Priorita 3 – Doprava

- alokace: 37 mil. EUR (asi 940 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - rozvoj a posilování udržitelné, inteligentní a intermodální celostátní, regionální a místní mobility odolné vůči změnám klimatu, včetně lepšího přístupu k síti TEN-T a přeshraniční mobility;
 - modernizace, rekonstrukce nebo oprava přeshraničních silničních mostů;
 - modernizace, rekonstrukce nebo oprava přeshraničních železničních tratí;
 - přizpůsobení silniční infrastruktury pro rozvoj přeshraniční veřejné a bezemisní individuální dopravy;
 - opatření pro rozvoj přeshraniční veřejné a individuální dopravy.
- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 2 Zvýšení přeshraniční mobility v česko-polském pohraničí (silniční mosty)
 - č. 5 Zvýšení přeshraniční mobility v česko-polském pohraničí (silnice)
 - č. 6 Zvýšení přeshraniční mobility v česko-polském pohraničí (železnice)

Priorita 4 – Spolupráce institucí a obyvatel

3

- alokace: 33 mil. EUR (asi 850 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - zvýšení efektivnosti veřejné správy podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany, aktéry občanské společnosti a orgány, zejména s cílem vyřešit právní a jiné překážky v příhraničních regionech;
 - budování vzájemné důvěry, zejména podporou akcí „people to people“;
 - podpora spolupráce institucí
- otevřené a plánované výzvy:
 - č. 3 Prohloubení přeshraničních vazeb obyvatel a institucí česko-polského pohraničí – do 28. 2. 2024
 - č. 10 Zlepšení podmínek pro fungování a rozvoj přeshraniční spolupráce v dané tematické oblasti – do 21. 2. 2024

Priorita 5 – Podnikání

1

- alokace: 7 mil. EUR (asi 170 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - posilování udržitelného růstu a konkurenceschopnosti malých a středních podniků a vytváření pracovních míst v malých a středních podnicích, mimo jiné pomocí produktivních investic;
 - přeshraniční služby pro podnikatele s cílem udržitelného rozšíření aktivit jejich podniků přes hranici;
 - přeshraniční služby pro podnikatele s cílem zlepšení přístupu k inovačním a výzkumným/výzkumně-rozvojovým službám.

Fond malých projektů (FMP)

Část alokace z priority 2 a 4 je určena na malé projekty s dotací do 80, resp. 60 tis. EUR. Tyto prostředky spravuje příslušný euroregion, kam daná obec geograficky spadá. Tento správce vypisuje jednotlivé výzvy, provádí bezplatné konzultace, rozhoduje o přidělení dotace a provádí kontrolu. Pro česko-polskou hranici se jedná o Euroregion Nisa, Glacensis, Praděd, Silesia, Těšínské Slezsko a Beskydy.

Programové území ležící v česko-německém pohraničí je tvořeno 3 českými kraji (Liberecký, Ústecký a Karlovarský) a 9 německými okresy přiléhajícími k české hranici. Na tuto spolupráci jsou vyčleněné prostředky ve výši 166 mil. EUR. Dotace českým obcím z evropských prostředků je 80 % způsobilých nákladů a dalších 5 % ze zdrojů MMR – spolufinancování projektu je tedy pro obce ve výši 15 %. Více informací na <https://www.sn-cz2027.eu/cz>.

Priorita 1 – Inovace a konkurenceschopnost

1

- alokace: 14 mil. EUR (asi 350 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - přeshraniční spolupráce MSP s vysokými školami, výzkumnými institucemi a technologickými inovačními centry;
 - poskytování zařízení pro společný vývoj a testování;
 - přeshraniční spolupráce mezi MSP za účelem inovativních klimaticky přívětivých technologií, služeb, anebo výrobků;
 - přenos vědeckých poznatků do produktů a postupů;
 - vývoj společných řešení s cílem posílení inovační schopnosti MSP;
 - inovativní formáty pro poradenství, podporu a spolupráci MSP;
 - hospodářské kooperace, přeshraniční iniciativy, kompetenční a odvětvové sítě, klastry, partnerství;
 - virtuální informační a znalostní platformy.
- průběžné výzvy: do 22. 4. 2024 a do 3. 6. 2024

Priorita 2 – Změny klimatu a udržitelnost

4

- alokace: 40 mil. EUR (asi 1 mld. Kč)
- podporované aktivity:
 - vypracování a ověření přeshraničních koncepcí a adaptačních a implementačních strategií pro prevenci přírodních rizik
 - zlepšování přeshraničních řízení při přírodních katastrofách
 - zavádění harmonizovaných monitorovacích a informačních systémů
 - opatření ochrany před povodněmi šetrná k přírodě
 - prevence rizik v oblastech zasažených těžbou nerostných surovin, ochrana před geogenními přírodními riziky vyvolanými zvýšením hladiny podzemní vody či pohyby zemského povrchu
 - informovanost a komunikace ohledně změny klimatu, udržitelného využívání půdy či ochrany před povodněmi

- další rozvoj přeshraničních informačních systémů a platforem
 - společná tvorba a využívání poplachových a zásahových plánů
 - přeshraniční cvičení, výměna zkušeností, podpora práce s dorostem / dobrovolníky, doprovodné jazykové vzdělávání a interkulturní kompetence
 - inovační modelové projekty, v jejichž rámci bude možné vyzkoušet nová řešení v praxi
 - vypracování a realizace společných přeshraničních koncepcí rozvoje, péče, ochrany a managementu
 - vytváření společných přeshraničních strategií na ochranu a zachování biologické rozmanitosti
 - zachování rozmanitosti hmyzu, zachování a revitalizace rašelinišť na ochranu přírodní vodní rovnováhy, přeměna lesů na klimaticky stabilní lesy
 - informační a komunikační kampaně, dialogy a konzultace s veřejností, výměna informací a zkušeností
- průběžné výzvy: do 22. 4. 2024 a do 3. 6. 2024

Priorita 3 - Vzdělávání, celoživotní vzdělávání, kultura a cestovní ruch

3

- alokace: 64 mil. EUR (asi 1,6 mld. Kč)
- podporované aktivity:
 - spolupráce předškolních zařízení
 - (environmentální) vzdělávání, podpora interkulturních kompetencí
 - odborná výměna pedagogických pracovníků
 - vytváření a upevňování partnerství škol; výměny žáků a zkušeností, setkávání, soutěže, workshopy, praxe/hospitace pedagogických pracovníků
 - nabídky vzdělávání k přeshraničně relevantním tématům
 - tvorba společných výukových či učebních materiálů, inovativních digitálních formátů vzdělávání, digitální odolnost škol
 - nabídky mimoškolního vzdělávání sportovních klubů, pracovních sdružení, kulturních skupin/kroužků apod.
 - spolupráce odborných učilišť, výměna znalostí a zkušeností, výměna odborných pracovníků a odborné praxe
 - kvalifikační opatření, nabídky digitálního vzdělávání
 - přenos a výměna již existujících modulů odborné praxe a již etablovaných opatření odborného vzdělávání a přípravy
 - posilování přeshraniční kompatibility odborného vzdělávání
 - spolupráce mezi vysokými školami a jinými institucemi terciárního vzdělávání
 - budování a rozšiřování akademických vědeckých kooperačních sítí
 - vývoj nabídek terciárního vzdělávání
 - tvorba společných (virtuálních) učebních a studijních materiálů
 - zlepšování jazykových kompetencí

- kooperativní studijní programy, výměny studentů
- propojení jednotlivých zařízení cestovního ruchu, zintenzivnění spolupráce partnerů v odvětví cestovního ruchu, výměna zkušeností
- společná tvorba přeshraničních koncepcí, konkurenceschopných a inovativních produktů a služeb, strategií, komunikačních a informačních platforem za účelem odbourávání informačních deficitů a transferů know-how
- společná propagace turistických nabídek, marketing, webové či mobilní aplikace, aplikace rozšířené reality a virtuální, interaktivní nabídky
- investice do infrastruktury cestovního ruchu
- šetrný a udržitelný celoroční cestovní ruch a přírodní cestovní ruch šetrný k životnímu prostředí
- revitalizace kulturního dědictví řemeslného umění, zvyků a tradic; výzkum a dokumentace kulturního dědictví
- renovace kulturních objektů se společnou identitou, případně s kulturními a/nebo historickými vazbami z hlediska cestovního ruchu
- spolupráce muzeí a kulturních institucí
- propojení kulturních institucí a nabídek, podpora soudobé umělecké a kulturní tvorby
- průběžné výzvy: do 22. 4. 2024 a do 3. 6. 2024

Priorita 4 – Spolupráce a posílení vzájemné důvěry

3

- alokace: 24 mil. EUR (asi 625 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - síťovací aktivity – občanská společnost, místní/regionální aktéři, zájmové skupiny, instituce
 - v kontextu demografického vývoje – projekty oblasti územního plánování, občanské vybavenosti
 - spravedlnost – odborná výměna mezi ministerstvy spravedlnosti, soudy, státními zastupitelstvími a věznicemi
 - bezpečnost – společné hraniční kontroly, cvičení, výměny zkušeností a vědomostí; boj proti příhraniční kriminalitě; práce s veřejností
 - vytváření multisektorových územních strategií
 - vytváření sektorových územních strategií
 - setkávání občanů ve všech oblastech veřejného života na lokální úrovni
 - spolupráce měst a obcí, jiných veřejných subjektů, spolků, svazů či neziskových organizací
 - setkávací a síťové projekty, výměna a přenos zkušeností a znalostí, akce, workshopy, soutěže, aktivity za účelem zlepšení jazykových a mezikulturních kompetencí
- průběžné výzvy: do 22. 4. 2024 a do 3. 6. 2024

Fond malých projektů (FMP)

Část alokace programu je určena na malé projekty zaměřené na přeshraniční setkávání, tzv. people-to-people, s rozpočtem do 30 tis. EUR, maximální výše dotační podpory je zde 20 tis. EUR. Tyto prostředky spravuje příslušný euroregion, kam daná obec geograficky spadá. Tento správce vypisuje jednotlivé výzvy, provádí bezplatné konzultace, rozhoduje o přidělení dotace a provádí kontrolu. Pro česko-saskou hranici se jedná o Euroregion Nisa, Labe, Krušnohoří a Egrensis.

2.2.2.3 Interreg Česko-Bavorsko

Programové území ležící v česko-německém pohraničí je tvořeno 3 českými kraji (Karlovarský, Plzeňský, Jihočeský) a 3 německými okresy přiléhajícími k české hranici. Na tuto spolupráci jsou vyčleněné prostředky ve výši 99 mil. EUR. Dotace českým obcím z evropských prostředků je 80 % způsobilých nákladů a dalších 5 % ze zdrojů MMR – spolufinancování projektu je tedy pro obce ve výši 15 %. Více informací na <https://www.by-cz.eu/cs/>.

Priorita 1 – Výzkum a přenos znalostí

- alokace: 11 mil. EUR (asi 270 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - podpora přeshraničních výzkumných projektů zaměřených na aplikovaný výzkum v oblastech důležitých pro hospodářství regionu
 - rozvoj společných kapacit pro přenos praktických výsledků výzkumu do hospodářských struktur
 - posilování inovačního prostředí v přeshraničním regionu podporou přeshraničních inovačních sítí a zprostředkovatelů (podnikatelské inkubátory, technologická centra atd.) v oblasti přenosu znalostí, zlepšení viditelnosti a budování kapacit
 - rozvoj kanálů pro přenos znalostí a technologií z výzkumných institucí k regionálním hospodářským subjektům
- výzva je průběžná a podané projekty jsou průběžně předkládány monitorovacímu výboru

Priorita 2 – Přizpůsobení se změně klimatu a ochrana životního prostředí

- alokace: 21 mil. EUR (asi 530 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - adaptace přeshraničních ekosystémů (suchozemských a vodních) v chráněných oblastech a kulturní krajinně měnícím se klimatickým podmínkám

- opatření ke koordinaci a zpracování společného managementu vody, aby bylo možné koordinovaně reagovat na sucha a přívalové srážky
- vytváření a realizace opatření pro společné řízení ekologických katastrof způsobených změnami klimatu
- vytváření společných systémů včasného varování, spolupráce a koordinace relevantních složek integrovaného záchranného systému
- spolupráce v oblasti ochrany přírody a krajiny zaměřená např. na přeshraniční management chráněných území, mokřadů atd. (např. sladování přístupů k ochraně a managementu, vytváření společných plánů péče o chráněná území, mokřady)
- zhodnocení zelené infrastruktury za účelem zlepšení ekosystémových služeb a propojování biotopů
- přeshraniční ochrana druhů (flóry a fauny) formou koordinovaných koncepcí ochrany druhů a jejich realizací
- spolupráce mezi zemědělstvím, lesnictvím a vodním hospodářstvím a subjekty z oblasti ochrany přírody s cílem rozvíjet udržitelné přístupy v oblasti ochrany přírody a životního prostředí
- výzva je průběžná a podané projekty jsou průběžně předkládány monitorovacímu výboru

Priorita 3 – Vzdělávání

2

- alokace: 17 mil. EUR (asi 440 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - vytvoření společné nabídky jazykového vzdělávání
 - vývoj a realizace přeshraniční výuky a společných odborných kurzů, resp. studijních programů
 - výměna informací a zkušeností (například mezi aktéry českého a bavorského vzdělávacího systému, mezi aktéry z oblasti vzdělávání a trhu práce včetně podniků, které poskytují vzdělání, mezi aktéry z oblasti neformálního vzdělávání)
 - společné profesní vzdělávání (např. společné duální vzdělávací programy, stáže nebo praxe ve firmách)
 - vývoj společných konceptů a realizace nabídek neformálního vzdělávání např. v oblasti sportu, hudby, životního prostředí
 - společné nabídky neformálního vzdělávání pro dospělé v oblastech environmentálního vzdělávání a získávání společenských nebo sociokulturních kompetencí, které zlepšují, propojují a rozšiřují stávající nabídky
- výzva je průběžná a podané projekty jsou průběžně předkládány monitorovacímu výboru

Priorita 4 – Kultura a udržitelný cestovní ruch

4

- alokace: 32 mil. EUR (asi 825 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - zhodnocení atraktivit a pamětihodností pro udržitelný cestovní ruch v pohraničí
 - koordinace služeb mobility pro turisty (zahrnuje zejména koordinaci služeb a dalších neinfrastrukturních opatření v oblasti veřejné osobní hromadné dopravy pro účely přeshraničního zpřístupnění turistických destinací)
 - koordinace a služby pro společný marketing turistických atraktivit a pamětihodností
- výzva je průběžná a podané projekty jsou průběžně předkládány monitorovacímu výboru

Priorita 5 – Lepší správa spolupráce

4

- alokace: 18 mil. EUR (asi 465 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - vytváření kapacit pro přeshraniční spolupráci institucí veřejné správy a poskytovatelů veřejných služeb za účelem udržitelného zvyšování efektivity těchto institucí
 - odbourávání právních, administrativních a sociokulturních překážek, například v oblastech přeshraničních veřejných služeb a nabídek (např. záchranné složky nebo veřejná osobní doprava), trhu práce a v dalších relevantních oblastech
 - podpora a vytváření sítí a platform, které nejsou obsaženy v prioritách 1-4 a které propojují příslušné zapojené aktéry za účelem dosažení lepší koordinace a větší efektivity jednotlivých opatření přeshraniční spolupráce.
 - spolupráce mezi občany a institucemi v rámci tzv. projektů people-to-people za účelem lépe poznat sousedy z druhé strany hranice, porozumět jim a jejich sociokulturnímu zázemí
- výzva je průběžná a podané projekty jsou průběžně předkládány monitorovacímu výboru

Fond malých projektů (FMP)

Část alokace priority 3, 4 a 5 je určena na malé projekty s rozpočtem do 30, resp. 50 tis. EUR, maximální výše dotační podpory je zde 20 tis. EUR. Tyto prostředky spravuje příslušný euroregion, kam daná obec geograficky spadá. Tento správce vypisuje jednotlivé výzvy, provádí bezplatné konzultace, rozhoduje o přidělení dotace a provádí kontrolu. Pro česko-bavorskou hranici se jedná o Euroregion Egrensis a Šumava. Příští výzva k podání žádosti bude končit 5. 3. 2024.

Programové území ležící v česko-rakouském pohraničí je tvořeno 3 českými kraji (Jihočeský, Vysočina, Jihomoravský) a velkou částí 2 spolkových zemí Dolní a Horní Rakousko přiléhajících k české hranici a Vídní. Na tuto spolupráci jsou vyčleněny prostředky ve výši 87 mil. EUR. Dotace českým obcím z evropských prostředků je 80 % způsobilých nákladů a dalších 5 % ze zdrojů MMR – spolufinancování projektu je tedy pro obce ve výši 15 %. Více informací na <https://interreg.at-cz.eu/cz>.

Priorita 1 – Výzkum a inovace

1

- alokace: 19 mil. EUR (asi 490 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - spolupráce v oblasti výzkumu a inovací v oblastech společného zájmu s možným zapojením MSP
 - výzkum a inovace založené na poptávce místních podniků se zvláštním zaměřením na odvětví důležitá v příhraniční oblasti
 - investice do nových, společně využívaných a sdílených zařízení výzkumu a inovací na základě relevantních výzkumných strategií s vysokým tematickým zaměřením na programové území
 - rozšíření služeb nad základní nabídku průmyslových odvětví „servitizací“ (propojení výroby s poskytováním služeb), aby byla průmyslová odvětví inovativnější a konkurenceschopnější
 - rozšíření a modernizace technologických zařízení a výzkumných kapacit přeshraničního zájmu; sdílení špičkových zařízení pro výzkum a inovace
 - lepší propojení výzkumných institucí s malými a středními podniky a zlepšení přístupu malých a středních podniků k výsledkům výzkumu a inovací, aplikace výsledků výzkumu a inovací s cílem uvedení na trh
 - zakládání společných inovačních center
 - podpora přeshraniční mobility výzkumných pracovníků
 - vědecká komunikace (informování, vzdělávání, zvyšování povědomí o vědeckých tématech)
- průběžné výzvy: do 22. 3. 2024 a do 30. 9. 2024

Priorita 2 – Klima a životní prostředí

4

- alokace: 18 mil. EUR (asi 445 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - zkoumání dopadů změny klimatu v programovém území a v jednotlivých regionech, včetně ekonomických rizik způsobených změnou klimatu

- výměna dat a rozšiřování monitorovacích systémů k dopadům souvisejícím se změnou klimatu
- přeshraniční výměna know-how o dopadech souvisejících se změnou klimatu
- posílení spolupráce při budování integrovaného systému řízení rizik
- spolupráce v rámci opatření pro přizpůsobení se změně klimatu (např. výsadba druhů odolných vůči suchu, zahradní/parkové úpravy ve městech/na venkově, zelená a modrá infrastruktura pro snížení vlivu tepelných ostrovů)
- společná environmentální opatření na zemědělských půdách a v lesích (např. zlepšení kvality půdy, zamezení erozi)
- společné pilotní akce, např. výsadba zeleně, snižování spotřeby půdy, rekonstrukce budov, zadržování vody pro lepší mikroklima, zvýšení odolnosti půdy
- společný vývoj nástrojů pro identifikaci rizik a vhodných vodohospodářských opatření
- společná řešení pro správné hospodaření s vodními zdroji (např. zavlažování v zemědělství, zadržování vody, ekologická opatření pro přirozené zadržování vody, zajištění zdrojů pitné vody)
- kampaně na zvyšování povědomí o problematice ochrany klimatu pro obyvatele obcí (např. informační kampaně pro představitele obcí, zvyšování povědomí o ochraně před katastrofami)
- vzdělávací opatření a zvyšování kvalifikace v oblasti změny klimatu (např. vzdělávání obyvatel)
- spolupráce pro lepší ochranu vodních zdrojů (např. prameny a malé vodní toky, podzemní vody, společná správa povodí, propojení vodního hospodářství a ochrany přírody)
- společné akce k rozšíření přeshraniční znalostní základny o přeshraničním regionu.
- společná obnova vodních útvarů (např. obnova přírodních toků a břehů řek, obnova niv)
- zlepšení situace v oblasti dat a monitorování
- společné databáze
- společné plány řízení
- rozvoj sítí biotopů
- koridory pro migraci divoce žijících zvířat
- společný management krajiny
- kontrola neofytů a kůrovce
- znovuvysazování rostlin a živočichů
- projekty zaměřené na biologickou rozmanitost s integrovanými udržitelnými prvky cestovního ruchu (nikoli projekty zaměřené čistě na cestovní ruch)
- společné přístupy k obnově modré a zelené infrastruktury v městských oblastech
- zvyšování povědomí obyvatel o otázkách biologické rozmanitosti prostřednictvím opatření na zlepšení informovanosti o životním prostředí
- projekty zaměřené na biologickou rozmanitost se vzdělávacími aktivitami

- průběžné výzvy: do 22. 3. 2024 a do 30. 9. 2024

Priorita 3 – Vzdělávání, kultura a cestovní ruch

3

- alokace: 35 mil. EUR (asi 890 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - rozvoj společných/dvojjazyčných pedagogických/didaktických konceptů
 - společná vzdělávací schémata (vč. digitálních nástrojů a metod – výukové prostředí, koncepty učeben, didaktická opatření, práce s online vyhledávači atd.)
 - společné vzdělávací akce v tématech relevantních pro přeshraniční oblast, zejména environmentální výchova, zdraví a ošetřovatelství, digitální dovednosti a technické vzdělávání
 - společná opatření k přizpůsobení dovedností a znalostí budoucím pracovním příležitostem (např. témata budoucnosti jako přeshraniční „rozšířená/virtuální realita“ a (sociální) podnikání)
 - společné akce na podporu vzdělávání v raném dětství
 - společné akce na podporu primárního, sekundárního a terciárního vzdělávání
 - společná opatření na podporu výběru povolání u mladých lidí
 - společná opatření k posílení harmonizace systému odborného vzdělávání pro uspokojení potřeb společného trhu práce
 - společná opatření na posílení harmonizace vzdělávání a kvalifikace (zejména střední školy, terciární vzdělávání, odborné školy)
 - společný rozvoj strategicky klíčových témat týkajících se nehmotného a hmotného kulturního a přírodního dědictví
 - společný rozvoj klíčových témat pro rozvoj udržitelného a zeleného cestovního ruchu,
 - společný rozvoj kompetencí směrem k zelenějšímu i digitálnějšímu zaměření za účelem posílení odolnosti a dlouhodobé udržitelnosti
 - kombinování odborných znalostí a kompetencí národních aktérů (např. velkých národních muzeí) s odbornými znalostmi regionálních aktérů
 - zavádění společných postupů pro systematický monitoring návštěvníků za účelem cílené implementace společných plánů řízení
 - společná opatření pro obnovu/posílení odolnosti odvětví pohostinství v regionu s cílem zlepšit jeho připravenost na budoucí krize a přispět k zotavení z krize Covid-19
 - společné investice do klíčových témat pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu a do nehmotného a hmotného kulturního a přírodního dědictví na základě kvalitního strategického rámce
 - společná digitalizace produktů kulturního a přírodního dědictví pro informování různých cílových skupin

- společné rozšiřování, úpravy (např. bezbariérový přístup) nebo údržba turistické infrastruktury se zaměřením na zvýšení kvality a propagaci společných nabídek k dosažení vyšší úrovně odolnosti cestovního ruchu
 - zlepšení spolupráce v destinačním managementu a vytváření společných (přeshraničních) destinací pod jednou značkou s aktivní vzájemnou propagací, se specifickým důrazem na „zelené“ turistické cíle a méně známé turistické destinace s vysokým potenciálem
 - realizace společných vzdělávacích opatření pro aktéry působící v oblasti cestovního ruchu a kultury
 - podpora společného kvalitního marketingu cestovního ruchu, který zohledňuje požadavky digitální transformace, se zvláštním zaměřením na zelenější orientaci odvětví a lepší udržitelnost
- průběžné výzvy: do 22. 3. 2024 a do 30. 9. 2024

Priorita 4 – Přeshraniční správa

- alokace: 15 mil. EUR (asi 380 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - vytváření společných strategií v různých oblastech, jako je výzkum, technologie a inovace (VTI), vodní hospodářství, doprava a mobilita, přírodní a kulturní dědictví, zdravý životní styl, demografické změny, zdravotní péče, regionální rozvoj, služby na podporu podnikání, záchranné služby
 - shromažďování a zpracování kontextových informací v oblastech řešených programem spolupráce na podporu vzniku společných strategií
 - vytváření společných strategií, struktur a komunikačních platform pro výměnu zkušeností a know-how v oblasti cestovního ruchu
 - společné aktivity a výměna know-how mezi aktéry veřejného života v relevantních tematických oblastech, např. civilní ochrana a zvládání katastrof (např. spolupráce hasičských sborů, záchranných složek), zdravotní péče, vzdělání, nakládání s odpady a recyklace, ekologické dopravní koncepce
 - společné aktivity organizací podporujících malé a střední podniky (obchodní komory atd.); sem patří také vytváření sítí, podpora klastrových iniciativ, koordinační činnosti a další
 - institucionální spolupráce ke snížení administrativních a právních překážek
 - spolupráce mezi veřejnými institucemi za účelem optimalizace služeb občanům a podnikům a pro splnění požadavků otevřené a moderní správy
- průběžné výzvy: do 22. 3. 2024 a do 30. 9. 2024

Fond malých projektů (FMP)

Část alokace priority 3 a 4 je určena na malé projekty zaměřené na cestovní ruch a projekty people-to-people s rozpočtem do 50, resp. 30 tis. EUR. Tyto prostředky spravuje příslušný euroregion, kam daná obec geograficky spadá. Tento správce vypisuje jednotlivé výzvy, provádí bezplatné konzultace, rozhoduje o přidělení dotace a provádí kontrolu. Pro česko-rakouskou hranici se jedná o Euroregion Silva Nortica a Pomoraví.

2.2.2.5 Interreg Česko-Slovensko

Programové území ležící v česko-slovenském pohraničí je tvořeno 3 českými kraji (Jihomoravský, Zlínský, Moravskoslezský) a 3 slovenskými kraji přiléhajícími k české hranici. Na tuto spolupráci jsou vyčleněné prostředky ve výši 85 mil. EUR. Dotace českým obcím z evropských prostředků je 80 % způsobilých nákladů a dalších 5 % ze zdrojů MMR – spolufinancování projektu je tedy pro obce ve výši 15 %. Více informací na <https://www.sk-cz.eu/program-2021-2027/>.

Priorita 1 – Životní prostředí

4

- alokace: 20 mil. EUR (asi 510 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - podpora adaptace na změnu klimatu
 - prevence rizika katastrof
 - posílení ochrany a zachování přírody, biodiverzity a zelené infrastruktury
 - snížení všech forem znečištění
 - sběr a výměna dat, informací a zkušeností
 - realizace společných strategií a akčních plánů
 - zvyšování povědomí o zmírňování a přizpůsobování se změně klimatu
 - osvětové aktivity o potřebě zachování biodiverzity
- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 1 Podpora adaptace na změnu klimatu a prevence rizika katastrof
 - č. 5 Posílení ochrany a zachování přírody, biodiverzity a zelené infrastruktury (do 31. 1. 2024)
- plánované výzvy:
 - Podpora adaptace na změnu klimatu a prevence rizika katastrof – dočerpání zbylých prostředků, do Q3/2024
 - Posílení ochrany a zachování přírody, biodiverzity a zelené infrastruktury – dočerpání zbylých prostředků, do Q4/2024

Priorita 2 – Vzdělávání, kultura a cestovní ruch

3

- alokace: 50 mil. EUR (asi 1,3 mld. Kč)
- podporované aktivity:
 - výměna vědomostí, zkušeností, odborných poznatků a dobré praxe mezi vzdělávacími institucemi na všech stupních vzdělávání od předprimárního až po vysoké školství s cílem zkvalitnění obsahu vzdělávání a forem vzdělávání
 - zachování a obnova kulturního a přírodního dědictví
 - spolupráce a výměna zkušeností při vytváření a propagaci komplexních produktů cestovního ruchu
- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 2 Posílení úlohy kultury a udržitelného cestovního ruchu
 - č. 4 Zlepšení rovného přístupu k inkluzivním a kvalitním službám ve vzdělávání (do 31. 1. 2024)
- plánované výzvy:
 - č. 6 Podpora přírodního dědictví a ekoturismu, cyklistická infrastruktura – do Q3/2024
 - Zlepšení rovného přístupu k inkluzivním a kvalitním službám ve vzdělávání – dočerpání zbylých prostředků, do Q4/2024

Priorita 3 – Institucionální spolupráce a místní iniciativy

4

- alokace: 10 mil. EUR (asi 245 mil. Kč)
- podporované aktivity:
 - spolupráce veřejné správy a spolupracujících subjektů na obou stranách příhraničního území
 - vytváření nových a upevňování existujících partnerství, sítí a přeshraničních struktur, včetně činností zaměřených na volnočasové a zájmové aktivity
- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 3 Zvyšování efektivity veřejné správy
- plánované výzvy:
 - Zvyšování efektivity veřejné správy – dočerpání zbylých prostředků, do Q3/2024

Fond malých projektů (FMP)

Část alokace priority 2 a 3 je určena na malé projekty zaměřené na cestovní ruch a projekty people-to-people s dotací do 50. Pro česko-slovenskou hranici je správcem fondu Euroregion Bílé Karpaty. Tento správce vypisuje jednotlivé výzvy, provádí bezplatné konzultace, rozhoduje o přidělení dotace a provádí kontrolu.

2.2.3 Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce

Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce mají na rozdíl od přeshraničních programů, podporujících spolupráci na národních hranicích, za cíl **spolupráce mezi různými zeměmi a regiony bez ohledu na bezprostředním sousedství**. Do spolupráce tak mohou být zapojeny subjekty z celé ČR, tedy včetně Prahy a Středočeského kraje. Přeshraniční partneři pak pocházejí z různých zemí EU dle pravidel konkrétního programu, anebo dokonce i ze zemí mimo EU. Koordinaci těchto fondů vždy zajišťuje MMR.

2.2.3.1 Interreg Central Europe

Program podpoří spolupráci partnerů (z řad veřejných institucí, soukromého sektoru a občanské společnosti) z více států, kteří svým projektem vyvinou a zrealizují nová řešení potřebná pro udržení atraktivity a připravenosti na změny ve středoevropském regionu. Tímto regionem je myšleno Česko, Polsko, Slovensko, Maďarsko, Rakousko, východní část Německa, severní část Itálie, Slovinsko a Chorvatsko. Řídícím orgánem je sekretariát ve Vídni, kontaktním místem pro ČR je však MMR. Program poskytuje 80% dotaci způsobilých nákladů projektu, dalších 5 % poskytne pro žadatele z řad obcí Ministerstvo pro místní rozvoj.

Spolupráce má být cílena na:

- zlepšení v přípravě politik, vzdělávání a účinnosti změn
- rozšíření znalostí včetně jejich přenosu a výměny
- lépe koordinovanou spolupráci a zkvalitnění správy na různých úrovních
- odstranění bariér
- nové anebo lepší služby
- změny v chování
- vliv veřejnosti a finanční páky, a to včetně přípravy následných investic

Tematicky jsou výzvy cíleny na 4 priority:

- spolupráce pro chytřejší střední Evropu (inovace a dovednosti pro inovace – 30 % celkové alokace)
- spolupráce pro zelenější střední Evropu (přizpůsobení se změnám klimatu a prevence rizik, oběhové hospodářství a ekologizace městské mobility – 50 %)
- spolupráce pro propojenější střední Evropu (dopravní dostupnost venkovských regionů – 10 %)
- zlepšení správy pro spolupráci ve střední Evropě (institucionální spolupráce – 10 %)

Výzvy jsou vypisovány zároveň na všechny priority zároveň. Dvě výzvy již proběhly. Třetí výzva je plánována na druhou polovinu roku 2024. Další příležitosti podpory budou až dle případných zbylých prostředků. Celková alokace programu je 224,6 mil. EUR ze zdrojů ERDF.

Více informací na <https://www.interreg-central.eu/>.

2.2.3.2 Interreg Danube

2

Programovým územím Interregu Danube jsou státy a regiony v povodí řeky Dunaj – JV část Německa, Česko, Rakousko, Slovensko, Maďarsko, Slovinsko, Chorvatsko, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Srbsko, Bulharsko, Rumunsko, JZ část Ukrajiny a Moldavsko. Z důvodu geograficky širokého území jsou očekávána partnerství napříč celým regionem s mnoha partnery. Řídícím orgánem je Ministerstvo financí Maďarska, kontaktním místem pro ČR pak MMR. Program poskytuje 80% dotaci způsobilých nákladů projektu, dalších 5 % poskytne pro žadatele z řad obcí Ministerstvo pro místní rozvoj.

Pro nadcházející období byly stanoveny následující priority a cíle:

- chytřejší Podunají – posilování výzkumných a inovačních kapacit, rozvoj dovedností pro smart specializaci a průmyslovou transformaci (19 % celkové alokace)
- zelenější a nízkouhlíkové Podunají – podpora obnovitelné energie, biologická rozmanitost, udržitelný vodní management, přizpůsobení změně klimatu (35 %)
- inkluzivnější Podunají – přístup ke kvalitním službám a vzdělávání, rozvoj sociální infrastruktury, posílení úlohy kultury a cestovního ruchu v hospodářském rozvoji (25 %)
- více spolupracující správa Podunají – posílení institucionální kapacity veřejných orgánů a stakeholderů k realizaci makroregionálních strategií (21 %)

Alokace programu je 231,1 mil. EUR ze zdrojů ERDF, IPA a NDICI. Do 29. 3. 2024 je otevřena 2. výzva programu s alokací 38,7 mil. EUR.

Více informací na <https://www.interreg-danube.eu/>.

2.2.3.3 Interreg Europe

3

Cílem programu Interreg Europe je zlepšit implementaci regionálních rozvojových politik, včetně programů zaměstnanosti a růstových opatření. Programovým územím jsou členské státy EU, Švýcarsko a Norsko. Podmínkou spolupráce je účast alespoň jednoho partnera ze západní, jižní, východní a severní Evropy. Řídícím orgánem je Regionální rada v Lille ve Francii, kontaktním místem pro ČR pak MMR. Program poskytuje 80 % dotací způsobilých nákladů projektu, dalších 5 % poskytne pro žadatele z řad obcí Ministerstvo pro místní rozvoj.

Výstupem jsou měkké projekty zaměřené na posilování kapacit, výměnu zkušeností, přenos dobrých praxí a inovativních řešení, obecně však vždy na institucionální spolupráci. Aktivitami pak mohou být konference, workshopy, příprava strategií, akčních plánů a postupů, studijní návštěvy, školení nebo i pilotní investice.

Tematicky jsou cíle programu členěny do 5 oblastí. 80 % alokace směřuje na cíl 1, 2 a část 4.

1 – Inteligentnější Evropa

- posilování výzkumných a inovačních kapacit a pokročilých technologií
- digitalizace
- konkurenceschopnost malých a středních podniků
- rozvoj dovedností pro inteligentní specializaci

2 – Zelenější Evropa

- energetická účinnost a podpora energie z obnovitelných zdrojů
- rozvoj inteligentních energetických systémů
- prevence rizik a přizpůsobení se změně klimatu
- udržitelné nakládání s vodou
- oběhové hospodářství
- ochrana biodiverzity
- podpora udržitelné multimodální městské mobility

3 – Propojenější Evropa

- rozvoj inteligentní a intermodální sítě TEN-T
- rozvoj inteligentní a intermodální celostátní, regionální a místní mobility včetně napojení na sítě TEN-T

4 – Sociálnější Evropa

- rozvoj sociální ekonomiky a inkluze trhů práce
- odolnost systémů zdravotní péče
- udržitelný cestovní ruch a kultura
- inkluzivní, moderní a odolné vzdělávání
- podpora začlenění znevýhodněných skupin obyvatelstva včetně migrantů

5 – Evropa blíže občanům

- podpora integrovaného a inkluzivního sociálního, hospodářského a environmentálního rozvoje, kultury, přírodního dědictví, udržitelného cestovního ruchu a bezpečnosti v městských oblastech
- podpory integrovaného a inkluzivního sociálního, hospodářského a environmentálního místního rozvoje, kultury, přírodního dědictví, udržitelného cestovního ruchu a bezpečnosti v jiných než městských oblastech

Alokace programu činí 379,5 mil. EUR ze zdrojů ERDF. Proběhly již dvě výzvy s čerpáním asi 260 mil. EUR, nicméně pro rok 2024 i pro rok 2025 jsou plánovány další dvě výzvy společně na všechny programové cíle.

Více informací na <https://www.interregeurope.eu/>.

2.2.3.4 ESPON

4

Program buduje datovou a analytickou síť veřejné správy zaměřenou na územní rozvoj a soudržnost EU. Zájemci mohou podávat návrhy na tvorbu cílených analýz, tj. sběr dat na podporu vlastních procesů politického rozhodování, tedy opět primárně formy institucionální spolupráce. Tematicky se program zaměřuje na sociální, územní a ekonomické nerovnosti, technologické a environmentální změny, na správu, spolupráci a budování kapacit.

Žadatelům je pro období 2021-2027 k dispozici 60 mil. EUR z prostředků ERDF, přičemž dotace je 100%, tedy bez spoluúčasti žadatele. Řídícím orgánem je Ministerstvo udržitelného rozvoje a infrastruktury Lucemburska, kontaktním místem pro ČR pak MMR.

Více informací na <https://www.espon.eu/>.

2.2.3.5 URBACT

5

Posláním programu URBACT je umožnit městům spolupráci a rozvoj integrovaných řešení společných městských problémů, vytváření sítí, vzájemné předávání zkušeností, získání poučení a určení osvědčených postupů pro zlepšení městských politik.

Pro období 2021–2027 je vypsán aktuální URBACT IV, který pokračuje v odkazu minulých programů a zahrnuje více příležitostí pro města ke vzájemné inspiraci v technologickém i sociálním rozvoji. Program začleňuje do svých činností všechny průřezové priority EU s důrazem na tvorbu sítí měst. Dříve úspěšné typy sítí, jako je *Action Planning* a *Transfer* pokračují, zatímco bude vyvinut nový typ sítě, který posílí propojení mezi *European Urban Initiative* (Evropskou městskou iniciativou, Fondy Evropské komise) a metodou URBACT pro inovativní řešení.

Program je spolufinancován z ERDF s rozpočtem ve výši 79,8 mil. EUR a z nástroje předvstupní pomoci s rozpočtem ve výši 5 mil. EUR. Řídícím orgánem je Národní agentura pro územní soudržnost v Paříži ve Francii, kontaktním místem pak MMR. Program URBACT nově poskytuje podporu městům v zemích usilujících o přistoupení k EU – v Albánii, Černé Hoře, Severní Makedonii, Bosně a Hercegovině a Srbsku.

Výzva v roce 2024 bude orientovaná na tzv. Innovation Transfer Networks (města vytvářejí investiční plány na transfer zkušeností z dokončených projektů inovativních akcí). V roce 2025 bude výzva zaměřená na tzv. Transfer Networks (města se snaží porozumět, přizpůsobit a znovu použít příklady

dobré praxe v místním kontextu). Poslední výzvou budou v roce 2026 tzv. Action Planning Networks (města a místní organizace spolupracují na integrovaných akčních plánech společného problému).

Více informací na <https://urbact.eu/>.

2.2.4 Fondy Evropské komise

Unijní programy podporují širokou škálu tematických oblastí a žadatelů. Na rozdíl od národních operačních programů, které financují projekty z fondů EU ve sdíleném řízení a které jsou spravovány na národní úrovni, jsou unijní programy spravovány Evropskou komisí. Ta u většiny programů vypisuje výzvy, určuje jejich rozpočet a termíny. Níže představujeme nejvyužívanější dotační nástroje určené pro obce a města.

2.2.4.1 Evropská městská iniciativa

5

Program, v originále zvaný European Urban Initiative (EUI), je řízený Evropskou komisí a kontaktní bod pro ČR provozuje MMR. Program je zaměřen primárně na inovativní projekty ve městech, kde žadatelé mohou být buď samotná města nebo skupiny měst. Podmínkou je celková populace těchto zapojených měst alespoň 50 tisíc obyvatel. Město jako žadatel může do projektu také zapojit další organizace, jako jsou školy, spolky apod. Další podmínkou je soulad s Lipskou chartou a Městskou agendou EU, podobně jako plnění megatrendu digitální nebo zelené tranzice. V dotačním systému naplňování cílů EU je EUI nově propojena s podporou projektů Urbact IV. Podíl žadatele na spolufinancování je 20 %, přičemž zbylých 80 % financuje fond ERDF.

První výzvy proběhly v roce 2022 a 2023, s odlišnými tématy i alokací. Další očekávaná výzva bude v roce 2024, pro jejíž kontury je třeba sledovat web programu <https://www.urban-initiative.eu/>.

2.2.4.2 Horizont Evropa

1

Horizont Evropa je rámcový program Evropské unie pro výzkum a inovace na období 2021–2027. Cílem tohoto programu je posílit vědeckotechnickou základnu EU, mimo jiné rozvojem řešení politických priorit, jako je ekologická a digitální transformace. Program rovněž přispívá k dosažení cílů udržitelného rozvoje a podporuje konkurenceschopnost a růst. Věcně se program snaží odpovídat na globální výzvy v klíčových oblastech zdraví, stárnutí, bezpečnost, znečištění a změna klimatu. Program Horizont Evropa navazuje na dřívější unijní program Horizont 2020.

Program s rozpočtem ve výši 95,5 mld. EUR doplňuje vnitrostátní a regionální financování v oblasti výzkumu a inovací. Cílem této alokace je dosáhnout až 100 tis. pracovních míst v oblasti výzkumu a inovací a za 25 let zvýšit HDP EU až o 0,19 %. K naplnění těchto cílů přispívají následující 3 pilíře – vynikající věda, globální výzvy a konkurenceschopnost a inovativní Evropa.

Ač potřebou excelence míří program na výzkumné organizace, jsou jeho součástí i potřebné aplikace v pilotních projektech obcí. Spojením se silným partnerem tak obce mohou získat i celosvětově unikátní výstupy a produkt, který není možné financovat z žádného běžného operačního programu.

2.2.4.3 LIFE

3

Program LIFE je zaměřený na oblast životního prostředí a klimatu v oblastech, které nejsou podpořeny národními operačními programy, v našem případě tedy např. OPŽP. Program tedy financuje náročnější projekty, které řeší problémy ochrany přírody a krajiny, životního prostředí a klimatu. Důraz je zde kladen na inovativnost postupů a řešení, které jsou aplikovatelné napříč státy EU, jejich přenositelnost, opakovatelnost a udržitelnost. Unijní program LIFE financuje ekoinovační projekty, které vyžadují spolupráci vědy, průmyslu a veřejné správy. Program naopak není určen k financování výzkumných projektů, které mohou čerpat podporu z jiných zdrojů jako např. OPTAK nebo Horizont Evropa. Na program je vyčleněno 5,4 mld. EUR.

Základním rysem projektů LIFE je inovativnost a kreativita při praktickém řešení environmentálního problému, na který se projekt zaměřuje. Žádosti jsou velmi náročné na přípravu i vzhledem k celoevropské konkurenci jejich předkladatelů. Důraz se klade na důkladnou analýzu problému, popis výchozího stavu, nastavení projektové logiky a cílů, stanovení očekávaných dopadů a udržitelnosti výsledků. LIFE je určen zkušeným žadatelům s vizí konkrétní uplatnitelné změny životního prostředí či klimatu.

Výzvy jsou cíleny na veřejné subjekty, univerzity, podnikatelské subjekty a nepodnikatelské organizace. Role měst a obcí zde bývá nezastupitelná a projektovými týmy vyhledávaná kvůli potřebě pilotních aplikací. Spolufinancování EU se pohybuje mezi 60-95 %, přičemž lze požádat o spolufinancování i MŽP ČR, které poskytuje dalších až 20 % (max. do 100 % rozpočtu).

Více informací na https://cinea.ec.europa.eu/programmes/life_en.

2.2.4.4 Digitální Evropa

2

Program Digitální Evropa je stěžejním programem Evropské unie pro rozsáhlou digitální transformaci a růst konkurenceschopnosti EU. Program je zaměřen na nasazení nových technologií v praxi s cílem posílit klíčové digitální kapacity. Záměrem programu je také vytvořit napříč Evropskou unií síť Evropských center pro digitální inovace (EDIH) se specializací na vysoce výkonnou výpočetní techniku

(HPC), kybernetickou bezpečnost a umělou inteligenci. Tuto síť doplní sektorová Testovací a experimentální zařízení pro využití umělé inteligence (AI TEF) v oblastech agri-food, chytrá města a komunity, průmyslová výroba a e-zdravotnictví.

Tyto vysoce specializované činnosti a stěžejní investice pravděpodobně ponese žadatel mimo spektrum obcí, nicméně aplikace výstupů projektů ve veřejném prostoru jsou pro obce atraktivní a účelné.

Více informací na <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme>.

2.2.5 specifické národní fondy

Dotační prostředky, které nespádají do koncepční podpory strukturálními fondy nebo fondy pro celounijní územní prostor, jsou určeny na řešení ad-hoc problémů typu reakce na pandemii COVID-19, kontext naplňování cílů Green-Dealu nebo třeba obchodu s emisními povolenkami. Jejich pravidla, zaměření a cílení jsou tak zcela individuální. Příklady stěžejních zdrojů prostředků tohoto typu přinášíme v této podkapitole.

2.2.5.1 Modernizační fond

3

Cílem Modernizačního fondu je v období let 2021 až 2030 (tady mimo klasické plánovací období) podpořit investice do modernizace energetických soustav a zlepšení energetické účinnosti. Výsledkem bude rychlejší přechod na nízkouhlíkové hospodářství. Fond je určen pouze pro Bulharsko, Česko, Estonsko, Chorvatsko, Litvu, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Slovensko. Pro financování fondu jsou celkově vyčleněna 2 % emisních povolenek v období 2021–2030. Každý stát má dále určený vlastní podíl z tohoto celku. Na národní úrovni jsou finance samotného Modernizačního fondu doplněny o příjmy z povolenek, které dosud byly přidělovány bezplatně a příjmy z povolenek určené na podporu opatření zaměřených na růst a propojení v rámci EU. Aktuální odhad částky pro léta 2021–2030 je 500 mld. Kč.

Modernizační fond podporuje projekty, které naplňují cíle pro **snížování emisí skleníkových plynů, zvyšování energetické účinnosti a rozvoje obnovitelných zdrojů energie**. Podpora z fondu doplňuje podporu z operačních programů tak, aby se jednotlivé programy nepřekrývaly.

Vypisování výzev není fixováno na běžné plánovací období EU a **bude probíhat až do roku 2030**.

Programy podpory Modernizačního fondu (více informací na: <https://www.sfzp.cz/dotace-a-pujcky/modernizacni-fond/vyzvy/>)

HEAT (modernizace soustav zásobování tepelnou energií)

- podporuje využívání OZE a nízkouhlíkových zdrojů primárně určených pro vytápění, jako změna palivové základny a modernizace rozvodů tepelné energie
- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 1/21 Malé projekty tepláren
 - č. 2/21 Velké projekty tepláren
 - č. 1/22 Modernizace tepláren SZTE
- otevřené výzvy:
 - č. 1 Modernizace rozvodů v SZTE – hlavně Praha, do 29. 3. 2024

RES+ (nové obnovitelné zdroje v energetice)

- podpora nových nepalivových obnovitelných zdrojů energie
- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 1/21 Fotovoltaické elektrárny do 1 MWP
 - č. 2/21 Fotovoltaické elektrárny nad 1 MWP
 - č. 1/22 Fotovoltaické elektrárny do 1 MWP
 - č. 2/22 Fotovoltaické elektrárny nad 1 MWP
 - č. 3/22 Komunální FVE pro malé obce
 - č. 4/22 Komunální FVE pro větší obce, energetická společenství

ENERG ETS (zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů v průmyslu v EU ETS)

- podporu zařízení a opatření pro zlepšení energetické účinnosti a/nebo snížení produkce skleníkových plynů v průmyslové výrobě pro zařízení zařazená v EU ETS – Evropském systému pro obchodování s emisemi
- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 1/21 Modernizace zdrojů: malé projekty
 - č. 2/21 Modernizace technologií: malé projekty
 - č. 3/21 Modernizace zdrojů a technologií: velké projekty
 - č. 1/22 Modernizace zdrojů a technologií: malé projekty
 - č. 2/22 Modernizace zdrojů a technologií: velké projekty

ENERG (zlepšení energetické účinnosti v podnikání)

- podpora zařízení a opatření pro zlepšení energetické účinnosti příp. snížení produkce skleníkových plynů v podnikání (mimo zařízení EU ETS)

TRANSCoM (modernizace dopravy v podnikatelském sektoru)

- podpora nákupu a pořízení vozidel na alternativní pohon a neveřejnou infrastrukturu u podnikatelských subjektů

TRANSGov (modernizace veřejné dopravy)

- pořízení vozidel na alternativní pohon a infrastruktury pro veřejnou dopravu určený pro veřejné subjekty, podniky s majetkovou účastí státu a veřejných subjektů, veřejné nepodnikatelské subjekty a podnikatelské subjekty se závazkem veřejné služby

ENERGGov (energetická účinnost ve veřejných budovách a infrastruktuře)

- podpora komplexních opatření ke zlepšení energetické účinnosti a využití obnovitelných a nízkoemisních zdrojů ve veřejných budovách, budovách státu a veřejné infrastruktuře
- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - č. 3/23 Efektivní výstavba škol
- otevřené výzvy:
 - č. 1/23 Energetické úspory veřejných budov na území hl. m. Prahy – do 29. 2. 2024
 - č. 2/23 Energetické úspory památkově chráněných budov – do 29. 2. 2024

KOMUENERG (komunitní energetika)

- podpora otevřených energetických společenství založených za účelem uspokojení svých energetických potřeb (hlavním účelem není tvorba zisku)

LIGHTPUB (modernizace soustav veřejného osvětlení)

- podpora rekonstrukce a modernizace soustav veřejného osvětlení s možností instalace inovativních prvků

HOUSEnerg (energetická účinnost v rezidenčním sektoru)

- podpora zlepšení energetické účinnosti a využití obnovitelných zdrojů v rodinných a bytových domech
- otevřené výzvy:
 - č. 1 Nová zelená úsporám Light pro RD – do 31. 12. 2024
 - č. 4, 8 Nová zelená úsporám RD standard – do 30. 6. 2028
 - č. 5 Nová zelená úsporám Oprav dům po babičce – do 30. 6. 2028

- č. 6 Nová zelená úsporám BD určená pro SVJ a bytová družstva – do 30. 6. 2028
- **č. 7 Nová zelená úsporám BD určená pro veřejnou správu a obce** – do 30. 6. 2028

2.2.5.2 Národní plán obnovy

Původní NPO vznikl jako reakce na pandemii COVID-19 a měl pomoci nastartovat ekonomiky EU po krizi. Na pandemii však téměř plynule navázala další energetická krize v důsledků ruské agrese proti Ukrajině. Nový NPO má tak pomoci i s celkovou energetickou transformací. Úprava NPO zahrnuje také priority současné vlády (např. řešení dostupnosti bydlení a digitalizaci státní správy). Původní NPO poskytující 179 mld. Kč byl tedy dále rozšířen o dalších 50 mld. Kč, včetně úvěrové části ve výši 19,4 mld. Kč.

Více informací naleznete na webu <https://www.planobnovy.cz/>.

NPO zahrnuje desítky reforem a investic v 7 prioritních oblastech různé náročnosti a složitosti (**výběr pro obce**). Správu jednotlivých investic zajišťuje 10 ministerstev dle jejich věcných kompetencí.

1 Digitální transformace

2

- alokace: 38,8 mld. Kč
- podporované aktivity (hlavní komponenty):
 - digitální služby občanům a firmám (3,2 mld. Kč)
 - reformy – podmínky pro kvalitní správu datových fondů a zajištění řízeného přístupu k datům; služby elektronického zdravotnictví
 - investice – digitální služby, rozvoj otevřených dat a veřejného datového fondu
 - **digitální systémy veřejné správy** (16 mld. Kč)
 - reformy – kompetenční centra pro podporu eGovernmentu, kybernetické bezpečnosti a elektronizace zdravotnictví; budování a rozvoj systémů podporujících digitalizaci a zdravotnictví
 - investice – budování a rozvoj jednotlivých informačních systémů; budování a rozvoj základních registrů a zázemí pro eGovernment; kybernetická bezpečnost; navýšení investic do kybernetické bezpečnosti (půjčka); vývoj informačních systémů v sociální oblasti (půjčka)
 - digitální vysokokapacitní síť (6,8 mld. Kč)
 - reformy – zlepšení prostředí pro budování sítí elektronických komunikací; podpora rozvoje ekosystému sítí 5G
 - investice – vybudování vysokokapacitního připojení; pokrytí 5G koridorů a podpora rozvoje sítí 5G; podpora rozvoje mobilní infrastruktury sítí 5G v investičně náročných bílých místech na venkově

- digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie (5,7 mld. Kč)
 - reformy – institucionální reforma systému koordinace a podpory digitální agendy a digitální transformace, vč. strategie RIS 3; skupina pro podporu a certifikaci společných strategických technologií s Radou pro strategické technologie
 - investice – demonstrativní projekty rozvoje aplikací pro města a průmyslové oblasti (např. 5G)
- digitální transformace podniků (3,6 mld. Kč)
- zrychlení a digitalizace stavebního řízení (1,4 mld. Kč)
 - reformy – zavedení nového stavebního zákona a pozemkového zákona do praxe
 - investice – agendový informační systém ("AIS"); rozvoj a využití datového fondu veřejné správy v územním plánování; plné využití přínosů digitalizace stavebního řízení
- digitální transformace veřejné správy (1,1 mld. Kč)
 - investice – sjednocení domén a vytvoření vzdělávací platformy; zlepšení systému řízení digitalizovaných služeb; zřízení kontaktního centra veřejné správy; vytvoření centrální datové infrastruktury
- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - 1.3 Rozvoj digitálních technických map
 - 1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie
 - 1.4 Demonstrativní aplikace ekosystému sítí 5G pro chytrá města, obce a regiony (do 31. 1. 2024)
- otevřené a plánované výzvy:
 - 1.2 Kybernetická bezpečnost (obce) – do 30. 4. 2024
 - 1.6.4 Plné využití přínosů digitalizace stavebního řízení

2 Fyzická infrastruktura a zelená

- alokace: 95 mld. Kč
- podporované aktivity (hlavní komponenty):
 - **udržitelná doprava** (24 mld. Kč)
 - **snížení spotřeby energie ve veřejném sektoru** (9,8 mld. Kč)
 - investice – zvýšení energetické účinnosti systémů veřejného osvětlení; snížení energetické náročnosti budov ve vlastnictví veřejných subjektů
 - **přechod na čistší zdroje energie** (6,7 mld. Kč)
 - reformy – modernizace distribuce tepla v soustavách dálkového vytápění
 - investice – vývoj nových zdrojů fotovoltaické energie; modernizace distribuce tepla v soustavách dálkového vytápění

- **čistá mobilita** (4,9 mld. Kč)
 - investice – budování infrastruktury pro veřejnou dopravu v hl. m. Praze; budování infrastruktury – dobíjecí stanice pro obytné budovy; podpora nákupu vozidel (elektrických, H2) a infrastruktury pro obce, kraje, státní správu a další veřejné subjekty a jiné organizace; podpora nákupu vozidel (bateriových trolejbusů a nízkopodlažních tramvají) pro veřejnou hromadnou dopravu v hl. m. Praze
- **renovace budov a ochrana ovzduší** (18,1 mld. Kč)
 - reformy – renovační vlna v rezidenčním sektoru; podpora energetických společenství
 - investice – renovace a revitalizace budov pro úspory energie; podpora předprojektové přípravy a osvěty, vzdělávání, odborné přípravy a informovanosti v oblasti úspor energie a snižování emisí skleníkových plynů a dalších látek znečišťujících ovzduší
- **ochrana přírody a adaptace na změnu klimatu** (13 mld. Kč)
 - investice – protipovodňová ochrana; drobné vodní toky a malé vodní nádrže; provádění pozemkových úprav; budování lesů odolných klimatické změně; zadržování vody v lese
- **cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda** (3 mld. Kč)
 - investice – budování recyklační infrastruktury
- **revitalizace území se starou stavební zátěží** (3,3 mld. Kč)
 - investice – investiční podpora regenerace specifických brownfieldů; investiční podpora regenerace brownfieldů ve vlastnictví obcí a krajů pro nepodnikatelské využití; investiční podpora regenerace brownfieldů ve vlastnictví obcí a krajů pro podnikatelské využití
- **podpora biodiverzity a boj se suchem** (3,9 mld. Kč)
 - investice – ochrana proti suchu a protipovodňová ochrana města Brna; hospodaření se srážkovými vodami v městských aglomeracích; péče o územní soustavy Natura 2000 a péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů; adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu
- **dostupné bydlení** (8,5 mld. Kč)
 - investice – nástroj pro poskytování zvýhodněných úvěrů (půjčka); nástroj pro poskytování podřízených úvěrů (půjčka); nástroj pro společné investice (půjčka)
- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - 2.4 Ekomobilita
 - 2.9 Komplexní vodohospodářské studie a Opatření k naplňování komplexních vodohospodářských studií
 - 2.9 Adaptace ekosystémů na změnu klimatu (obce a města) (do 31. 1. 2024)

- otevřené a plánované výzvy:
 - 2.2 Rekonstrukce veřejného osvětlení – do 30. 6. 2024
 - 2.4 Podpora nákupu vozidel pro veřejnou hromadnou dopravu v hl. m. Praha – pro Prahu, do 31. 12. 2024
 - 2.4 Budování infrastruktury pro veřejnou dopravu v hl. m. Praha – pro Prahu, do 31. 12. 2024
 - 2.5 Energetičtí koordinátoři MAS – pro MAS, do 31. 12. 2024
 - 2.5 Mobilní energetická konzultační a informační střediska, pro MAS, do 30. 9. 2025
 - 2.7 Využití a zpracování biologicky rozložitelného odpadu – do 1. 5. 2024
 - 2.9 Adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu krajiny – do 29. 3. 2024
 - 2.10 Reforma dostupného bydlení

3 Vzdělávání a trh práce

1

- alokace: 45,3 mld. Kč
- podporované aktivity (hlavní komponenty):
 - inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace (4,9 mld. Kč)
 - reformy – reforma kurikula a posílení IT vzdělávání
 - investice – vybavení škol digitálními technologiemi
 - adaptace školních programů (15,4 mld. Kč)
 - reformy – podpora znevýhodněných škol
 - investice – doučování žáků
 - modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce (25 mld. Kč)
 - reformy – reforma v oblasti dlouhodobé péče; reforma péče o ohrožené děti
 - investice – zvýšení kapacity zařízení péče o děti; rozvoj a modernizace infrastruktury sociální péče; rozvoj a modernizace infrastruktury v oblasti péče o ohrožené děti
- ukončené výzvy do 31. 12. 2023:
 - 3.3 Podpora adaptace stávajících dětských skupin (do 9. 1. 2024)
- otevřené a plánované výzvy:
 - 3.3 Budování kapacit dětských skupin – do 28. 6. 2024
 - 3.3 Modernizace a rozvoj pobytových služeb sociální péče – do 22. 7. 2024
 - 3.3 Zvyšování kapacit nepobytových komunitních sociálních služeb – do 28. 6. 2024
 - 3.3 Zvyšování kapacit služeb sociálního poradenství a služeb sociální prevence
 - 3.3 Rozvoj a modernizace služeb komunitního typu pro ohrožené děti

4 Instituce, regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19

2

- alokace: 10,4 mld. Kč
- podporované aktivity (hlavní komponenty):
 - systémová podpora veřejných investic (3,6 mld. Kč)
 - reformy – metodická podpora při přípravě projektů v souladu s cíli EU; metodická podpora a modernizace veřejných investic; finanční podpora na přípravu projektů v souladu s cíli EU; zvýšení účinnosti a posílení provádění národního plánu pro oživení a odolnost
 - nové kvazikapitálové nástroje na podporu podnikání a rozvoj Českomoravské záruční a rozvojové banky v roli národní rozvojové banky (1 mld. Kč)
 - protikorupční reformy (0 Kč)
 - zvýšení efektivity výkonu veřejné správy (299 mil. Kč)
 - reforma – zvýšení efektivity, pro-klientské orientace a využívání zásad informovaného rozhodování ve veřejné správě
 - rozvoj kulturního a kreativního odvětví (5,5 mld. Kč)
 - investice – rozvoj regionálního kulturních a kreativních odvětví; digitalizace kulturních a kreativních odvětví; kreativní vouchery
- otevřené a plánované výzvy:
 - 4.1.3 Systémová podpora veřejných investic – do 30. 4. 2024
 - 4.5 Digitalizace kulturních statků a národních kulturních památek III. – od 31. 8. 2024 do 31. 10. 2024
 - 4.5 Kreativní vouchery – Q4/2024

5 Výzkum, vývoj a inovace

- alokace: 10,1 mld. Kč

6 Zdraví a odolnost obyvatel

1

- alokace: 12,4 mld. Kč
- podporované aktivity (hlavní komponenty):
 - zvýšení dostupnosti systému zdravotní péče (3,9 mld. Kč)
 - národní plán na posílení onkologické prevence a péče (8,5 mld. Kč)

7 RepowerEU

1

- alokace: 17,5 mld. Kč
- podporované aktivity (hlavní komponenty):

- infrastruktura pro obnovitelné zdroje energie a elektrizační soustava (9,3 mld. Kč)
 - investice – rozšířené opatření v rámci složky č. 2.3. (Přechod na čistší zdroje energie) – zavádění fotovoltaiky
- podpora decentralizace a digitalizace odvětví energeticky (800 mil. Kč)
 - reformy – energetická společenství, skladování energie a rámec flexibility pro nefosilní zdroje
- komplexní reforma poradenství týkajícího se renovační vlny v ČR (4 mld. Kč)
 - reformy – jednotná kontaktní místa pro energetická společenství a energeticky účinné renovace; údaje a metodické pokyny pro poradenský systém
 - investice – poskytování poradenských služeb domácnostem; zvyšování informovanosti
- přizpůsobení škol – podpora zelených dovedností a udržitelnosti na vysokých školách (1 mld. Kč)
 - investice – strategie udržitelné a ekologické transformace; vytváření strategických partnerství
- dekarbonizace silniční dopravy (760 mil. Kč)
 - reformy – základní podmínky pro infrastrukturu alternativních paliv s nulovými emisemi
- elektrifikace železniční dopravy (1,3 mld. Kč)
- zjednodušení povolovacích řízení v oblasti životního prostředí a vymezení oblastí pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie (311 mil. Kč)
 - reforma – oblasti pro urychlené zavádění obnovitelných zdrojů energie
- otevřené výzvy:
 - 7.3 Energetická osvěta a dotační poradenství – do 31. 8. 2024

2.2.6 národní tituly

Existují témata regionálního rozvoje, která buď nejsou prioritami EU, anebo jsou natolik lokálně specifická, že nejsou podpořitelná z fondů EU. Každé ministerstvo disponuje rozpočtem, z kterého umožňuje čerpání dotací cílených na vlastní národní cíle. Pro obce je přirozeným partnerem Ministerstvo pro místní rozvoj, ale mnoho témat se týká také Ministerstva životního prostředí, Ministerstva vnitra, Ministerstva financí nebo Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a organizací, kterým svěřují do správy své dotační prostředky.

Národní sportovní agentura (NSA) jako ústřední správní orgán státní správy České republiky přejímá od MŠMT oblast poskytování podpory ve sportu v ČR. Cílem je dosáhnout sportovního prostředí, které bude vychovávat úspěšné vrcholové sportovce/reprezentanty, ale i podporovat rekreační sportovce, pro které je pohyb relaxační aktivitou ke škole či zaměstnání. Součástí tohoto úkolu je také zprostředkování spolupráce mezi sportovními kluby a místní samosprávou.

Většina vypisovaných výzev je orientována na podporu sportovních klubů, jejichž rozvoj je však často závislý na podpoře obce. Klub jako žadatel takto může buď obci ušetřit prostředky, anebo dokonce přímo naplňovat některé obecní priority. Aktuálně není vypsána žádná výzva, nicméně tituly bývají vypisovány pravidelně a jejich aktuální výčet je třeba sledovat na webu <https://nsa.gov.cz/dotace-investicni/>.

Vzhledem k absenci alternativ dotačního financování jsou velice atraktivní výzvy na investiční projekty, z kterých jsou podporovány výstavby sportovních hal, sportovních areálů, zázemí a jejich rekonstrukce. K podpoře těchto akcí slouží následující výzvy, kde je třeba úzké spolupráce obce a klubu:

Standardizovaná sportovní infrastruktura

Regionální sportovní infrastruktura

Rozvoj místních sportovišť a zázemí – Kabina

Nadregionální sportovní infrastruktura.

NSA však kluby podporuje také neinvestičními prostředky, které jsou uvolňovány přímo na chod organizací dle členské základny, což opět může znamenat významnou pomoc pro obecní rozpočet. Zde je třeba sledovat výzvu Můj klub, která byla k 5. 1. 2024 ukončena, nicméně bývá vypisována každoročně.

MMR je neaktivnější v dotační podpoře obcí, neboť jejich rozvoj má přímo ve své odborné gesci. Prostředky jsou plánovány dle každoročního schváleného státního rozpočtu na nadcházející rok. I proto nelze pro rok 2024, nebo roky další, předpokládat, jaké budou otevřeny dotační programy a s jakým objemem finančních prostředků. Vzhledem k důležitosti tohoto zdroje pro obce a města však uvádíme přehled cílení podpory MMR v roce 2023, kde lze mít naději na obdobné opakování. Ta je u vypsání programů dána schváleným střednědobým výhledem na roky 2024 a 2025.

Podpora rozvoje regionů

- předpoklad alokace: 2,8 mld. Kč
- předpoklad výzvy: do Q2/2024 a do Q2/2025
- podpora obnovy místních komunikací vč. staveb a zařízení dopravní infrastruktury, rekonstrukce a přestavba veřejných budov, podpora obnovy sportovní infrastruktury, podpora zpracování projektové dokumentace vč. chytrých řešení, podpora vítězů soutěže Vesnice roku, podpora vládou doporučených projektů v oblasti rozvoje regionů (max. 70% dotace)
- obce do 3000 obyvatel
 - v případě podpory obnovy místních komunikací mohou obce počítat s dotací do 50 % celkových nákladů projektu; dalších 40 % nákladů bude možné financovat formou zvýhodněného úvěru s úrokovou sazbou 2 % p.a. prostřednictvím finančního nástroje připravovaného v spolupráci MMR a NRB
- obce 3000-10000 obyvatel
 - zvýšení kvality života obyvatel a zlepšení atraktivity obecního prostoru, zejména v hospodářsky a sociálně ohrožených územích a ve strukturálně postižených krajích (Karlovarském, Moravskoslezském a Ústeckém) – nastavení podprogramu předpokládá zapojení místních obyvatel, sdružení a občanských spolků při obnově a rozvoji obcí

Demolice budov v sociálně vyloučených lokalitách

- předpoklad výzvy: výzva se již nepředpokládá
- demolice objektu bude následována celkovou revitalizací prostoru, včetně možné výstavby objektu, který bude sloužit jinému účelu než sociálnímu bydlení (obec do 10 tis. obyvatel, 50-70% dotace)

Podpora bydlení 2022+

- předpoklad alokace: 500 mil. Kč
- předpoklad výzvy: do Q3/2024 a do Q3/2025
- Podporované byty – pečovatelský byt, komunitní dům seniorů – výstavba novostavby bytového domu, stavební úpravy, nástavby a přístavby (1 mil./byt)
- Bytové domy bez bariér – bezbariérová úprava vstupů, výstavba výtahů (50% dotace)
- Olověné rozvody – výměna domovních rozvodových systémů (25 tis./byt, 50 tis./rodinný dům)
- Technická infrastruktura – pro stavební pozemek určený k výstavbě rodinného nebo bytového domu (150 tis./rodinný dům, 300 tis./bytový dům)

Nájemní bydlení 2023+

- předpoklad alokace: 800 mil. Kč
- předpoklad výzvy: průběžná do Q4/2025
- výstavba nájemních bytů a domů (25% dotace)

Dostupné bydlení 2023+

- předpoklad alokace: 1,8 mld. Kč
- předpoklad výzvy: průběžná od Q2/2024 do Q4/2025
- výstavba, pořízení, rekonstrukce dostupného bydlení (45% dotace)

Podpora odstraňování bariér v budovách

- předpoklad alokace: 30 mil. Kč
- předpoklad výzvy: do Q1/2024 a do Q1/2025
- stavební práce, úpravy, pořízení zdvižných systémů (50% dotace); euroklíče a eurozámky (100% dotace)

Obnova majetku po živelních pohromách

- alokace a výzvy dle potřeby

Rozvoj veřejné infrastruktury cestovního ruchu 2023+

- předpoklad alokace: 270 mil. Kč
- předpoklad výzvy: do Q1/2024 a do Q4/2024
- navigační a informační systémy v cestovním ruchu, vyznačení/budování značených turistických tras, monitoring návštěvnosti (elektronické sčítače či GSM data), údržba turistických tras a úpravy lyžařských běžeckých tratí, podpora dostupnosti destinací a turistických cílů vč. zpřístupnění nabídky pro hendikepované návštěvníky, atraktivita cestovního ruchu a TIC, doprovodná infrastruktura (např. dobíjecí stanice, odpočívadla pro návštěvníky, sociální zařízení), modernizace veřejné a sportovně rekreační infrastruktury kempů, veřejné prostranství lázeňských měst (např. revitalizace kolonád, altánů) (60% dotace, max. 10 mil. Kč)

Podpora územního plánování a architektonických / urbanistických soutěží

- předpoklad alokace: 10 mil. Kč
- předpoklad výzvy: do Q4/2024

- Podpora územně plánovacích činností obcí 2023+ – zpracování a změna územních plánů a jejich transformace do jednotného standardu – vypsán během roku 2024 (a dále až do 2027), obec do 5 tis. obyvatel, 80-90% dotace
- Podpora architektonických a urbanistických soutěží 2023+ – zlepšení kvality staveb, veřejných prostranství a prostředí, dotování části nákladů na ceny a odměny – vypsán během roku 2024 (a dále až do 2027), 50% dotace, max. 400 tis. Kč

2.2.6.3 Státní fond podpory investic

4

SFPI je organizace nepřímo řízená Ministerstvem pro místní rozvoj. Účelem Fondu a jeho veřejným posláním je podporovat udržitelný rozvoj obcí, měst a regionů, bydlení a cestovního ruchu. K tomuto cíli spravuje finanční prostředky z MMR, účelové dotace pro SFPI, které dále rozděluje, schvaluje projekty a kontroluje je.

Nájemní bydlení

- výzva byla ukončena
- podporované aktivity:
 - výstavba bytového domu s nájemními byty
 - stavební úprava prostor určených k jiným účelům než k bydlení, kterou vznikne nájemní byt (netýká se prostor v rodinném domě)
 - nástavba nebo přístavba, kterou vznikne nájemní byt (nikoliv v rodinném domě)
 - stavební úprava rodinného nebo bytového domu nezpůsobilého k bydlení, kterou vznikne bytový dům
 - stavební úprava bytu, který je nezpůsobilý k bydlení, kterou vznikne nájemní byt způsobilý k bydlení
- 25% dotace + úvěr

Panel 2013+

- průběžná výzva
- podporované aktivity:
 - snížení energetické náročnosti domu
 - opravy poruch domů
 - opravy a modernizace společných prostor
 - modernizace bytových jader
 - důraz je kladen na komplexnost oprav
- financování formou úvěru

Brownfieldy

- průběžná výzva
- účelem podpory je revitalizace území se starou zátěží, obec musí být jediným vlastníkem nebo budoucím jediným vlastníkem, revitalizace bude zahájena až po podání žádosti, v rámci revitalizace dojde k odstranění nebo opravě všech staveb, které jsou součástí území se starou stavební zátěží a ke dni podání žádosti nejsou způsobilé sloužit svému původnímu účelu a nejsou využívány
- 40-50% dotace + úvěr

2.2.6.4 Ministerstvo životního prostředí

3

MŽP zřizuje Státní fond životního prostředí ČR, z kterého jsou poskytovány finanční prostředky Národnímu programu Životní prostředí (NPŽP). Cílem této podpory je efektivní a šetrné využívání přírodních zdrojů, náprava negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí, zmírňování a přizpůsobení se dopadům změny klimatu a účinné prevence prostřednictvím environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty obyvatel České republiky. NPŽP slouží jako doplňující program pro projekty, které nejsou podporovány v Operačním programu Životní prostředí nebo jiných dotačních programech. Níže zmiňované projektové aktivity jsou výběrem pro obce a zároveň bez opakování aktivit podporovaných z Národního plánu obnovy (přes MŽP).

Dotační podmínky určuje vždy až konkrétní výzva, jejíž vypsání je možné sledovat zde: https://www.mzp.cz/cz/narodni_program_zivotni_prostredi.

Voda

- čistota povrchových i podzemních vod – likvidace nepotřebných vrtů, výstavba domovních čistíren odpadních vod s kapacitou max. 50 EO (DČOV), kanalizace, výstavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod (domácí čistírny odpadních vod nejsou podporovány), zjišťování stavu vod pro potřeby hydrologické bilance
- preventivní protipovodňová opatření – projektová příprava pro projekty zaměřené na realizaci přírodě blízkých protipovodňových opatření
- udržitelné a efektivní hospodaření s vodou v obcích – akumulace a využití srážkových vod u obytných domů a jiných typů budov, akumulace a využití odpadních vod vyčištěných na požadovanou kvalitu na území obce nebo u obytných domů a jiných typů budov na území obce se nacházejících, akumulace a zpracování kalů vznikajícího při čištění odpadních vod k jeho dalšímu využití, projektová příprava pro projekty zaměřené na hospodaření se srážkovou vodou

- zdroje vody a zlepšení dodávek pitné vody – průzkum, posílení a budování zdrojů pitné vody, přivaděče a rozvodné sítě pitné vody včetně souvisejících objektů a zdrojů, úpravný vody

Ovzduší

- emise ze stacionárních zdrojů
- ochrana ozonové vrstvy a klimatického systému
- opatření vedoucí ke zlepšení kvality ovzduší

Odpady, staré zátěže, environmentální rizika

- předcházení vzniku odpadů, včetně plánování, koncepcí a analýz – realizace potřebných analytických podkladů, domácí kompostování
- odstranění a rekultivace nelegálních skladů odpadů a sanace havarijních stavů, které představují akutní riziko pro životní prostředí – řešení havarijního stavu skladů odpadu, odstraňování starých ekologických zátěží, dlouhodobý a postsanační monitoring starých ekologických zátěží, dlouhodobé projekty sanací starých ekologických zátěží, sanace havarijních stavů

Příroda a krajina

- zvláště chráněná území – podpora výkupů pozemků ve zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech, vč. území navržených a oznámených k vyhlášení
- obnova ekologické stability krajiny – podpora pořizování územních studií krajiny, projektová příprava pro projekty zaměřené na revitalizaci a renaturaci vodních toků, obnovu ekostabilizačních funkcí vodních a na vodu vázaných ekosystémů a realizaci přírodě blízkých opatření cílených na zpomalení povrchového odtoku vody a protierozní ochranu, aplikace šetrných opatření k prevenci gradace hraboše polního
- péče o volně žijící druhy živočichů – budování nových kapacit v rámci záchranných center a zoologických zahrad pro zajištění péče o vybrané chráněné druhy živočichů, budování nových kapacit a obnova vybavení v rámci záchranných stanic pro handicapované jedince volně žijících druhů živočichů

Životní prostředí ve městech a obcích

- implementace systémových nástrojů – Místní Agenda 21, inteligentní města a obce, Pakt starostů a primátorů pro klima a energii, optimalizace provozu a rozvoje měst a obcí
- udržitelná městská doprava a mobilita – čistá mobilita, zavádění nízkoemisních zón, podpora alternativních způsobů dopravy, hlukové studie, protihluková opatření, podpora začlenění opatření snižující dopady negativních externalit z dopravy do plánů rozvoje dopravy měst a

obcí, zřizování přirozených hlukových bariér (zeleně), budování protihlukových stěn s preferencí ekologicky šetrných materiálů

- podpora energetické účinnosti a snížení světelného znečištění – rekonstrukce či úprava veřejného osvětlení na území národních parků a CHKO
- zlepšení funkčního stavu zeleně ve městech a obcích – zakládání a obnova ploch zeleně včetně doprovodných vodních prvků přírodě blízkého charakteru a realizace opatření k zajištění podmínek pro existenci volně žijících živočichů v sídlech, pozitivní motivace obcí v soutěžích (např. soutěž Zelená stuha), výsadba a regenerace izolační zeleně s důrazem na záchyt prašnosti
- podpora obcí v národních parcích – vybavenost, infrastruktura, rozvojové dokumenty, studie a projektová příprava, informační centra, vzdělávání a osvěta v oblasti životního prostředí

Environmentální prevence

- environmentální vzdělávání, výchova a osvěta – rekonstrukce a vybavení center ekologické výchovy, učeben a jiných zařízení pro účely EVVO; interpretace přírodního dědictví; motivační soutěže a ocenění; národní síť EVVO – podpora denních a pobytových výukových programů a školení; tematicky zaměřená osvěta, kampaně v oblasti životního prostředí, zlepšování přístupu k informacím o životním prostředí; osvětové projekty z oblasti čisté mobility
- environmentální a regionální značení – značení produktů, potravin
- podpora systémů environmentálního managementu – podpora získání certifikátu EMS pro veřejnou správu, osvěta v oblasti certifikace EMS, podpora metodického vedení, koordinačních aktivity, vzdělávání

Inovativní a demonstrační projekty

- podpora inovativních a demonstračních projektů s pozitivním dopadem na životní prostředí v oblastech voda, kvalita ovzduší, odpady, energetické úspory a chytrá řešení v energetice a ochrana přírody

Kromě Národního programu Životní prostředí poskytuje MŽP i další dotační programy:

Program péče o krajinu

- zlepšování dochovaného přírodního a krajinného prostředí a zaměřuje se na realizaci opatření ve volné krajině
- šetrná péče o travní porosty, obnova a tvorba krajinných prvků, péče o hnízdiště nebo odstranění dřevinného náletu

Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny

- adaptace vodních ekosystémů na změnu klimatu – zlepšování přirozených funkcí vodních toků, obnova mokřadů, tůní, obnova vodních nádrží přírodě blízkého charakteru
- adaptace nelesních ekosystémů na změnu klimatu – obnova vegetačního krytu, protierozní opatření, regulace šíření invazních druhů, šetrné hospodaření na zemědělské půdě, zachování krajinných prvků
- adaptace lesních ekosystémů na změnu klimatu – zlepšování druhové skladby lesů, opatření směřující k bezpečnému ponechání dřevní hmoty v lese
- odborné studie a další podkladové materiály – monitoring druhů, zpracování odborných studií a dalších podkladů

2.2.6.5 Ministerstvo vnitra

3

Dotační tituly Ministerstva vnitra jsou nástroje, jejichž prostřednictvím státní správa plní své priority a cíle a zároveň může pozitivně ovlivňovat rozvoj na místní úrovni nebo vybraných regionů, především těch znevýhodněných nebo strukturálně či jinak postižených. Obdobně jako u jiných ministerských dotačních titulů, i podpora z MV je vázána na státní rozpočet pro rok 2024. Zmiňujeme zde proto možnosti pro obce, které byly využitelné v roce 2023 a mohly by být dostupné i v roce nadcházejícím. Témata a výzvy jsou zveřejňovány zde: <https://www.mvcr.cz/clanek/dotacni-tituly-ministerstva-vnitra.aspx>.

Cizinci

- Integrace cizinců
- Účelová neinvestiční dotace ve prospěch obcí na úhradu pobytu osob s udělenou mezinárodní ochranou v zařízení sociálních služeb a na rozvoj infrastruktury obce – do 15. 10. 2024
- Projekty obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni
- Adaptačně-integrační kurzy
- Projekty obcí na podporu integrace držitelů dočasné ochrany na lokální úrovni
- Systém výzev na výdaje realizované v rámci projektů obcí na podporu integrace držitelů dočasné ochrany na lokální úrovni v roce 2024 – do 10. 2. 2024 a do 10. 5. 2024

Požární ochrana, IZS

- Investiční dotace pro jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí (vozidlo, přívěs, zbrojnice, cisternová stříkačka)

- Podpora spolkové činnosti spolků působících na úseku požární ochrany, jejichž členové vyvíjejí činnost i v jednotkách SDH obcí
- Podpora nestátních neziskových organizací působících na úseku požární ochrany, integrovaného záchranného systému, ochrany obyvatelstva a krizového řízení

Prevence kriminality

- Program prevence kriminality na místní úrovni – během 2024

Naši Ukrajinci – souhrn podpory v rámci integrace Ukrajinců naleznete zde:

<https://www.nasiukrajinci.cz/cs/dotace-a-prispevky/>.

2.2.6.6 Ministerstvo financí

Cílení podpory Ministerstva financí není z podstaty svojí gesce primárně zaměřené na obce, nicméně několik dotačních titulů obecní problematiku řeší. Pro rok 2024 není zřejmé, jaké tituly budou vypsány, nicméně v minulosti byla podpora poskytována následujícími programy:

- Podpora rozvoje a obnovy obecní infrastruktury a občanského vybavení – obnova a rozvoj materiálně technické základny regionálního školství v působnosti obcí – pro obce do 3 tis. obyvatel, 70% dotace
- Podpora a rozvoj oblastí života obcí a krajů, kterým stanovuje prioritu vláda ČR – výkupy pozemků pod silnicemi II. a III. třídy
- více informací zde: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/podpora-z-narodnich-zdroju/programy-a-dotace-kapitoly-vps>

3 kontext přípravy žádosti

3.1 strategická a ekonomická rozvaha

Dotace pokrývají řadu témat vhodných pro obce, nicméně jejich existence neznamena nutnost využití, nebo dokonce ani výhodnost využití. Plánovací proces místního rozvoje je základní strategickou činností obce. **V ideálním případě by si obec měla vydefinovat své priority, na ně navázané stěžejní projekty a ty dále doplněné o menší akce.** Takto připravený scénář včetně dokumentací a rozpočtů pak jen čeká na vypsání vhodné dotační výzvy.

Skutečnost realizace dotačních projektů je však jiná z důvodu několika objektivních okolností. Obce často reagují až na vypsání dotační výzvy a připravují svůj projekt na základě potřeb tohoto finančního zdroje. Takový postup nemusí být nutně špatný, když respektuje dlouhodobý projektový plán obce. Tomu je třeba pouze pozměnit pořadí priorit tak, aby nedocházelo k realizaci zbytných aktivit jen proto, že na to jsou dostupné dotace.

Podstatným úkolem před rozhodnutím o využití dotace a realizací projektu je ekonomická rozvaha. **Využití dotace jako takové je bezesporu výhodné, pokud zcela naplňuje projektový cíl obce.** V jiném případě může zaměření dotace vyžadovat i části realizace, o které původně obec nestála. I když se na nich obec podílí např. 20 %, pořád je to investice mimo strategické cíle obce a takové položky je pak třeba považovat za minimálně rozpočtově neutrální, ne-li záporné. Obdobně je třeba dbát na rozpočtové možnosti obce, jejichž rámec je dán rozpočtem na daný rok, který by s většími projekty měl dopředu počítat, anebo by měly být případné projekty vzájemně meziročně nahraditelné.

Dalším nákladem spojeným s dotačním financováním je dotačními programy požadovaná **udržitelnost projektu**. Pokud je dotace využita správně na potřebný projekt, je udržitelnost pouze formalitou. Pokud však dotace financuje aktivitu, jejíž skutečný cíl se ne zcela shoduje s cílením dotační výzvy, musí být v ekonomické rozvaze započítáno i období udržitelnosti. V tomto čase není možnost s výsledkem projektu nakládat jinak, než na co byla dotace určena. Délka období se liší dle programů a výzev, ale bývá zpravidla od 2 do 10 let. V ekonomické rozvaze pak nebudou chybět náklady spojené s provozováním výsledku projektu (např. investice do rekonstrukce objektu v neziskovém režimu) do té doby, než vyprší udržitelnost a obec bude moci s majetkem nakládat dle vlastního, třeba komerčního uvážení.

Zápornou položkou rozpočtu, která vzniká v souvislosti s využitím dotace, jsou vícenáklady na personál obecního úřadu či na externí služby. S čerpáním dotace je totiž nutně spojena určitá **administrativní zátěž monitorování a vykazování**, která by za jiných okolností nebyla vynaložena. Dotační podmínky způsobilých nákladů na to sice většinou pamatují a lze tyto výdaje v projektu uplatnit pouze za cenu vlastního spolufinancování, nicméně stále se jedná buď o účetní položku, anebo alespoň hodnotu mentálního zatížení.

Dotace bývají často využívány, a má to tak i největší smysl, na projekty, které by si obec bez dotace nemohla ze svého rozpočtu dovolit. V takto velkých projektech v hodnotě např. ročního rozpočtu obce, se však ukrývá riziko problémů s vyplacením dotace. To je v zásadě dvojí. Už při plánování harmonogramu projektu, a realizace zpravidla investičních akcí, je nezbytné myslet na **toky finančních prostředků v čase**, tedy tzv. cash-flow. Většina dotací je totiž vyplácena ex-post, tedy až po fakturaci aktivit a proplacení obcí. Tomu následuje podání žádosti o platbu poskytovateli dotace, který v určitém

připomínkovém řízení dotaci schválí a až poté je dotace vyplacena žadateli/obci. Tento proces mezi zaplacením faktury obcí a obdržením dotace může trvat třeba jeden rok. Meziobdobí, kdy si část nákladu hradí obec ze svého, pak bývá pokryto jinými finančními nástroji, především bankovními úvěry.

Druhým rizikem spojeným s vyplácením dotace je **nesoulad mezi realizací a dotační žádostí**, na základě kterého poskytovatel dotace odmítne dotaci proplatit. V tomto procesu dochází nejen k časovému prodloužení, ale především k s tím spojeným finančním ztrátám. Tyto problémy buď bývají vzájemnou komunikací žadatele s poskytovatelem vyřešeny a realizace projektu pokračuje, nebo v opačném případě dochází k uplatnění sankčního mechanismu. Na tento je smluvní nárok a řeší požadavek vrácení procentuálního podílu dotace dle míry porušení podmínek poskytnutí dotace, anebo v nejhorším případě i sankce nad rámec dotace. Vždy je potřebné mít takovou možnost na paměti, nicméně neměla by být bariérou v realizaci dotačních projektů. Spíše však motivací k vytváření kvalitních projektů, které souzní s dotačními cíli.

Výše jsou popsány záporné rozpočtové položky a rizika spojená s využitím dotace. Na druhé misce vah ale pokaždé stojí objem poskytovaných prostředků pro místní rozvoj, bez kterého by obec pravděpodobně zaostávala za trendy samosprávy a potřebami svých obyvatel. **Využívat dotace je rozpočtově efektivní, stejně jako je pro obec efektivní strategická rozvaha a kvalitní příprava projektů.**

3.2 proces dotační žádosti

Se zodpovědným přístupem ke smysluplnosti projektu a jeho financovatelnosti je možné přistoupit k přípravě samotné dotační žádosti. Evropská unie, která je zdrojem většiny dotačních prostředků, ale i Česká republika, si definuje rozvojové cíle, které jsou vtisknuty do specifických cílů dotačních programů a indikátorů, které musí projekty splňovat. Na druhé straně je občan se svými potřebami a obce s projekty, které na ně reagují. Tato víceměřítkovost není unikátní pro dotační prostředí, ale je přirozenou vlastností naší společnosti i prostoru. **Při vytváření dotačních projektů je proto třeba mít na paměti tento přesah i do jiných měřítkových úrovní.**

Kvalitní dotační žádost reflektuje unikátní místní situaci, kterou prováže s podmínkami dotačního programu, jež reaguje na širší problematiku a cíle ČR nebo EU. Tento aspekt je důležité vnímat především při **využívání externích poradenských služeb**, u kterých může zvítězit tlak na cenu a výkon nad osobním přístupem a specifikami obecního projektu. Taková služba pak může poskytovat pouze unifikovanou dotační žádost, která má buď nižší šanci uspět ve výběru, anebo bude podpořený projekt nedostatečně odrážet místní praktické potřeby. V závislosti na odbornosti úřednického aparátu přesto bývá vhodné těchto služeb využít u většiny dotačních programů, především u těch s větším finančním objemem. Investičně jde o vynaložené prostředky, které mají nejistou návratnost v podobě úspěšného zisku dotace, nicméně jejich výše je nesrovnatelně nižší, než je běžné platit za přípravu projektových dokumentací nebo odborných posudků.

Předpokladem úspěšné dotační žádosti je ideový záměr nositele nebo provozovatele výsledků projektu, který by měl být provázaný a komplementární s jinými akcemi. Pro úspěšné, a hlavně dlouhodobě udržitelné fungování projektu je **potřebné provázání s obyvateli nebo jeho uživateli**. Proto je dobré je zapojit již do procesu plánování a tyto výstupy pak zohlednit v dotační žádosti. Technickou stránku projektu je třeba s předstihem zajistit projektovou dokumentací, technickým popisem či architektonickým návrhem, čímž získáme čas na řešení detailů, na které již v době vypsání

dotační výzvy není prostor. V neposlední řadě je také potřebné mít zajištěný rozpočet, který rozebírala předchozí podkapitola.

Pokud máme zajištěnu předprojektovou přípravu a kvalitního dodavatele poradenských služeb či interního odborného pracovníka, zbývá projekt podat. Tato fáze se dnes již odehrává výhradně v elektronickém prostředí za využití online aplikací, formulářů a elektronických podpisů. Mezi nejčastěji používané systémy patří MS21+/ISKP21+ (IROP, OPŽP, OPZ+, OPJAK, OPTAK, OPST, OPD, Interreg Česko-Polsko), SAB (Interreg Česko-Sasko), JEMS (Interreg Česko-Bavorsko, Česko-Rakousko, Central Europe, Danube) a dále ITMS (Interreg Česko-Slovensko), iOLF (Interreg Europe), DIS ZAD (MMR) nebo AIS SFŽP (Modernizační fond, MŽP) nebo individuální systémy klientských systémů SFPI nebo fondu malých projektů přeshraničních Interregů.

Po úspěšném získání dotace následuje období realizace projektu. Zde je největší zátěž kladena na vyúčtování položek dle původní projektové žádosti. Pozor je také třeba dát na dodržení pravidel povinné publicity programu. I pro tyto potřeby si menší obce a města najímají služby externí poradenské organizace. Po úspěšné realizaci a profinancování dotace žadatele čeká období udržitelnosti, kde je povinen pravidelně, většinou jednou ročně, podávat zprávu o stavu a využívání projektu. Tato fáze již není tolik administrativně náročná a je možné ji splnit vlastními personálními kapacitami.

4 dotační potenciály

Skladba dotačních titulů je tvořena směrem top-down, tedy od největšího měřítka po nejmenší. Základní agendu a hlavní strategické cíle udává Evropská unie a jejich implementaci pak zajišťují národní správci, tedy ministerstva. Následuje tematické doplnění z prostředí národních cílů, které nejsou řešeny EU, a to prostřednictvím národních titulů jednotlivých ministerstev. Dalším měřítkem jsou kraje, které doplňují dotační strukturu o lokální detaily, jež nemohl rozlišit pohled EU ani centrální úroveň ČR. Z toho vyplývá **velice komplexní struktura podpory, kde je pamatováno na všechny oblasti obecní problematiky.**

Slabým místem jsou větší investiční akce do infrastruktury služeb obcí. Rekonstrukce budov je totiž podporována z NPO, OPŽP nebo MMR, u sportovních hal NSA, ale obec může narazit na přísné standardy energetické účinnosti, nevyhovující spoluúčast nebo projektovou nepřípravenost. Konkrétní podmínky NPO např. žádají dosažení úspory alespoň 30 % primární energie z neobnovitelných zdrojů a snížení konečné spotřeby energie minimálně 20 %, přičemž alespoň 55% dotace dosáhne až žadatel s min. 60% úsporou. OPŽP dále podpoří inovativní projekty s aktivní energetickou bilancí, smart grids, distribuce energie na lokální úrovni, sezónním ukládáním energie a další projekty demonstrativního charakteru. NSA pak na výstavbu poskytne maximálně 40 mil. Kč, a to maximálně 70% dotací, předpokládá však úzkou spolupráci obce a sportovního klubu.

Příprava projektové dokumentace pak stojí několik milionů, její vyhotovení trvá několik měsíců až rok, nemusí se potkat s vyhlášením výzvy či aktuální tržní cenou, přitom výsledkem poté může být nedostatečné plnění energetických hledisek nebo vysoká spoluúčast obce v absolutní hodnotě vlastní investice. Obcemi tak často zmiňovaná témata, jakými jsou rekonstrukce kulturních domů nebo výstavba kulturně-sportovních zařízení pak i přes existující zdroje nedokážou dojít naplnění. I přesto, že tedy existuje několik dotačních možností, může starosta objektivně tvrdit, že pro svůj investiční záměr nenašel dotační podporu.

Obdobně tomu je u dalších atraktivních projektů, výstavby cyklostezek. Ty jsou podporovány z IROP nebo přeshraničních Interregů, ale v IROPu obec může narazit na přetlak projektů, v Interregu zase na obtížně formulovatelný přeshraniční přesah. Tradičním bolavým místem dotační podpory jsou rekonstrukce silnic nižších tříd, kde je ve všech dostupných dotačních zdrojích nedostatek finančních prostředků (naposledy 2,5násobný převis v Podpoře místních komunikací MMR), proto je těžké na podporu dosáhnout. Možným řešením by bylo jednak navýšení alokace, ale i zvýšení spoluúčasti žadatelů, čímž by mohlo být podpořeno více projektů.

Naopak silně podporovány jsou, a to i z více možných zdrojů, projekty reagující na změnu klimatu a obecně digitalizaci. V podstatě každý ze zmiňovaných dotačních programů svým způsobem řeší projekty těchto dvou témat. Kromě průřezových témat s mnohamilionovými alokacemi na projekt jsou atraktivní také krajské dotace. Jejich výhodou je snadná administrace a přesné cílení na palčivá lokální témata. Podporovány bývají např. přípravy velkých projektů nebo pomoc s jejich kofinancováním, vesnické prodejny, zázemí kulturních akcí, zasiťování stavebních pozemků, nákup drobného vybavení vzdělávacích zařízení a další drobné investice. V mikroměřítku podporující konkrétní projekty rozličných témat často působí poskytovatelé dotací ze soukromého sektoru. Nejedná se sice často o přímo obecní projekty, ale přesto projekty výhradně působící ve veřejném zájmu, podporující např. spolky či neziskové organizace. Frekventované jsou investice do revitalizace zeleně, dětských hřišť, vzdělávání nebo sociálních služeb.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Dotační potenciál obecních projektů je velký a široce uplatnitelný. Pro realizaci projektů je ale třeba kvalitní příprava, včetně strategického a finančního plánování, a rovněž případné přizpůsobení aktivit moderním potřebám společnosti. Využití dotace si jistě žádá ceněnou odvahu, za kterou však následuje odměna v podobě akcelerovaného rozvoje obce.